

MARKUS

Kawuri kəji Isa Almasiwuye

Markus ruwujənadə

Linjila Markussedə

Kitawu Markus ruwujənadə, tima Linjila kənyindiye də wo. Ti Markusdə kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, Biturus-a kəngayamba gadedə-aa jauro nojəna. Tayiyen ti ye lawar Isayedəa fangeno. Tussənni ngawon Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo ania kəla kəndəgai Isayen ruwuyeno. Lamar ani wakkajanadə ku saa dəwu yindi gai yaye, Ala cakke Linjila adə gadejənnin har nandero kadio.

DABBARDA KIDA ISAYE

*Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu
(Mat 3.1-12; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)*

¹ Akko badiduram kawuri kəji Isa Almasiwu Tada Alayeyedə. ² Kuren curo kitawu Nawi Ishayayen ruwuwadadə gai:

«Nin fuwunno kəngayammi nodəkke niro jawalnəm cassai.†

³ Tidə kam laa karaan kowo sapce: “Kəmandero jawal dabbargənowo, koduramnju cəkko dewo!” cəne wormaji.»†

---

† 1:2 1.2 Mal 3.1 † 1:3 1.3 Ish 40.3

⁴ Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaan jamaro kawuri kasala tuwaye biwuwa gawurduye cəddi kərga. ⁵ Adəgaima am lardu Yahudiyaye-a bəрни Jerujalembe-a samma nanjuro isane biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo. ⁶ Yahayaye kajəmunjudə kanduri karimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawia-kəmagən-a. ⁷ Jamaro kawuri cədde: «Kam laa wua kənduwon kosəna je sunonjuye ngunəme wuiduma tikkəni ngawonin isi. ⁸ Wudə ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma tidə Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi,» yeno.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu-a Yiwulisse Isaa jarəptu-a

(Mat 3.13-17; 4.1-11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Yim anin Isa bəla Najarət cidi Galileyedən cije bərəm Jordaniyero ise Nawi Yahaya tiro kasala kiddo. ¹⁰ Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fərəmdə Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpci yi kiro. ¹¹ Koro samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njəraakkəna. Niramnin jaurο karwuni kəjjinə!» yeno. ¹² Sadəman Ruhu Alayedə tia cakke karaa dəriro kiluwo. ¹³ Karaadən kawu fidewuro Yiwulis tia jarəpci kərga. Ti bundiya karaaye-a rokko, malaiyawa ye tiro ngissagai.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mat 4.12-17; Luk 4.14-15)

¹⁴ Ngawo Nawi Yahayaa kosoro casakkənayen, Isa cidi Galileyero walde jamaro kawuri kəji

Alaye wulduwu badiyeno. ¹⁵ Tiye: «Sadə cədəna, nodo bargaa Alaye del karənjəna! Təmmowo, kawuri kəji Alayedəa kasaddowo!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyeya bowodu

(Mat 4.18-22; Luk 5.1-11)

¹⁶ Yim laa Isa ci bərəm Galileyea jəgai duwon, Siman-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bərəmdəro fijagai kiro. Tayidə buni tawu.

¹⁷ Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro njadəkki,*» yeno. ¹⁸ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

¹⁹ Koro gana fuwuyenniya, Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a curo maarayen buni taramnja caassai kiro. ²⁰ Sadəman tayia bowoje cijane bawanja Jabadi-a kidawunju-aa curo maaradəyen koljane tia geya.

Isaye kam karuwaa isangaduwu

(Luk 4.31-37)

²¹ Daji Isa-a fuwurawanju-a bərni Kafarnaam-bero kadira. *Yim tustuye kidənniyama, Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno. ²² Jamadə alamdunjudəa ajapkera, dalilnjudə alamdunjudə maləmba Attaurayedə gai gəni, kənduwoaro manaji nangaro. ²³ Sa adən curo dandalnjadəyen karuwama laa burwu cakke: ²⁴ «A! Isa kam Najaratte, awi lambonəm andiro? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjəkkəna, nima Tayir Alayedə wo!»† yeno. ²⁵ Amma Isa sedandəro

---

* **1:17** 1.17 kam tawu - Am duwon am gadea Isaa gawuro waljaro majaidə. † **1:24** 1.24 Tayir Alayedə - Biwubawoma, am gade-a gade.

jəkkade mana dapciye: «Cinəm jange kamdəa kolle luwe!» yeno. ²⁶ Daji sedandə burwu dunoa cakke kamdəa jəjəkce kolje kiluwo. ²⁷ Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attə awi? Alamdu jiri bərin, diye! Kənduwoaro sedansoro wada ciya, jagai!» canı. ²⁸ Sadəman lawar Isaye cidi Galileye ngaro tatargaada.

Kalmaram: Yim tustuye

Ala same-a dunia-a kawu arakkulan alakkeno. Kawu tulurre kidənniya, kidanju alaktuye cerənadəro, Ala tuskeno. Kawu tulurredəro tagənasso barga dəpkiye kaanjuro kido.

Ci Nawi Musayen Ala wada Israyilawuro ce curo mawuyen kawu arakkuro kida cado, amma kawu tulurredə bare kida cadənni, yim adə tussa tiro ambəccaa yeno. Jama Israyilawudə səbdua yim tustuyero kedo.

Jaman Bargaande Isa Almasiwuyen wurawa adinwu kəwu Farisawaye awo ngəwusoro kida cane jamaro yim tustuyea dio dapcaana, har bare am dondisoa yim tustuyea isangajaganni canı.

Isaye am ngəwua isangaduwu

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-44)

²⁹ Dandaldən keluwunniyama, Isa-a Yakuba-a Yahaya-a rokko fado Simanne-a Andarawussearo leyera. ³⁰ Ya kəsai Simannedə dondi bowada, kange tia cədana. Daji Isaro lawarnju wulyeyerranniya, ³¹ nanjuro leje mukkonju cədane tia kisango. Kangedə tia kolje, ti ye tayia sosadu badiyeno.

³² Yim adəa kəngal kikkurunniya, am dondi-a karuwamaso-a sammaa na Isayero kewudo. ³³ Am bərnidəye samma ci fadodəyen captana duwon, ³⁴ Isa am kada kasuwa jiri jiria isangayeyeno, koro sedanna kada duyeno. Amma sedannadəro manadu amarjəgənni, ti wunduro nojana nangaro.

³⁵ Wajənanjua suwa ləp Isa tawaje culuwe na wunduma baworo leje nadən moduwa kido. ³⁶ Siman-a amanju-a ye tia madaro keluwo. ³⁷ Kewandənniya, tiro: «Am samma nia manjai,» yera. ³⁸ Isaye tayiro: «Bəlawə gadero leniyo, amnja yero mana Alaye yiddəkko! Adəma nangaro kadikko,» yeno. ³⁹ Adəgaima Isa bəla bəlaro leje dandalnjan ambo mana Alaye wuljiyi, sedanna ye duji ngai duwon, cidi Galileye sammaa diriyo.

*Isaye kam barasua isangaduwu
(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)*

⁴⁰ Kam barasua laa na Isayero ise tungurumje tia lowoje: «Raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno. ⁴¹ Isa kamdəa njunoje mukko sajiye tia leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. ⁴² Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno. ⁴³ Daji Isa tiro marmarea cədde tia salamgeno. ⁴⁴ Tiro: «Bare awima wundumaro wulgəmmi, amma lene rimandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!» yeno. ⁴⁵ Adə yaye kamdə leje ngəwuro manaje lawardəa ndarasoro tataryeyeno, har Isa bəla

fimaro rakce federo ngayiwawo, sai karaa wunduma bawolan dɛgai. Koro jama ndarasoyen yaye nanjuro isai.

2

*Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu
(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)*

¹ Ngawo kawu ganayen Isa bɛrni Kafarnaam-bero walladanniya, jamadɛ ti fadonno fangera.

² Am ngɛwu isane captane, har cinnaman na baworo walyeno. Tayiro mana Alaye cɛddi duwon,

³ am dewu kam tiyi nunaa laa ngojane isane nanjuro kewudo. ⁴ Amma jama captana nangaro rakcane Isaa karɛnjaiwawodɛ, daji sorodɛro

jawane kɛla sorodɛye na Isa dɛganadɛn kajane kamdɛa kɛla bɛnaramnjuyen sayeyera.

⁵ Isa kambɛrsenjadɛa kirunniya, kam tiyinju nunaadɛro: «Tadani, biwunɛm gawurdɛna,» yeno.

⁶ Daji malɛmba Attauraye laa nadɛn napkada karwunjan: ⁷ «Awiro kam attɛ ngai wulji? Alaa gaskajɛna, diye! Ala gɛnia,

wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» cani. ⁸ Sadɛman Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundɛn awo ania wul-

luwidɛ? ⁹ Ndaso gɛle kam tiyinju nunaa adɛro budu wo: “Biwunɛm gawurdɛna” wulduma ra

“Cine bɛnarammɛm ngone lene!” wulduma?

¹⁰ Nonowo, Tada Kambedɛ* nanjun kɛnduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno.

---

* **2:10** 2.10 Tada Kambedɛ - Isa kɛla Tada Kambedɛyen manajiya, kɛlanjuman manaji.

Daji kam tiyinju nunaadəro: ¹¹ «Niro wul-njəgəkki, cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno. ¹² Sadəman kamdə fuwu am sammayen cije bənaramnju ngoje leyeno. Tayi samma jauru ajapcane Alaa congorəne: «Awo adə gai ngaltema ruiyende!» yera.

Isaye Lewia bowodu
(*Mat 9.9-13; Luk 5.27-32*)

¹³ Koro Isa walde ci bərəmbero kadio. Am kada kadami nanjuro isane tayia alamgeno. ¹⁴ Kodu cədi duwon, Lewi tada Alfawusse ki-daramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁵ Isa fado Lewiyen masənaro napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera, tayi gai kada tia jaana nangaro. ¹⁶ Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa Isa biwumasoa akki mowomaso-a rokko masəna cadiro kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro Isa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera. ¹⁷ Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor maji-wawo. Jiremasoa gəni, biwumasoa bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben
(*Mat 9.14-17; Luk 5.33-39*)

¹⁸ Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a asem‡ cadai duwon, am laa na Isayero isane

† 2:17 2.17 biwumasoa bowodu - Tuwa cadoro. ‡ 2:18 2.18 asem - Asem adə faral gəni, nafila.

tiro: «Awiro fuwurawa Yahayaye-a Farisawaye-a asem cadai, amma fuwurawanəm cadaiwawodə?» cane keworo. ¹⁹ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya asem cadai wa? A'a, mai larusaye dawunjan duwon, asem cadaiwawo. ²⁰ Amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

²¹ «Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, batta bərində dinadəyen capte kardudə cayemaro kuraro walji. ²² Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fi-jiyiwawo. Ngai cədia, dibendə satkidəa falji. § Diben ye bawo, satki ye bawo. A'a, amso diben bərindəa satki bərinno fijagai,» yeno.

Isa kəma yim tustuye
(*Mat 12.1-8; Luk 6.1-5*)

²³ Yim tustuyea laa Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəla algamaye fifirdu badiyera. ²⁴ Farisawa laaye tiro: «Akko rui, awiro fuwurawanəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadidə?» yera. ²⁵ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənədəa ngaltema kitawulan kəranuwwi wa? ²⁶ Jaman Abiyatar řiman kurayedən curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jəgəre amnju yero ce gewo. Rimannaro gənia, am gadero burodi sadaaye ngərodə haram!»† ²⁷ Daji Isaye tayiro: «Ala kamdəa

---

§ 2:22 2.22 dibendə satkidəa falji - Diben bərin moĵogolje kuraro walji nangaro, satki dinadəa falji. † 2:26 2.26 1Sam 21.1-6

yim tustuye nangaro alakcenni, yim tustuyedəa kam nangaro alakkeno. ²⁸ Adə nangaro Tada Kambedə kəma yim tustuye, diye!» yeno.

3

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu (Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Koro Isa walde dandallo kərgawo. Nadən kam laa mukko canaa mbeji. ² Am laa ye Isaro ayau gənaduwu caraana nangaro hangaln-jayen tia ninijai, yim tustuyeyaman kamdəa isangayeyenoaro. ³ Daji Isa kam mukko canaadəro: «Cine dawunden dane!» yeno. ⁴ Koro jamadəro: «Yim tustuyea ngəla kəndo ra diwi kəndoma halal wo? Ro njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?» cəne kiworo. Amma gəm kedo. ⁵ Isa gərgaje kəla karwukibbanjayen karwunju jauru kuttaje tayia ninije kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kəlewa salairo walyeno. ⁶ Farisawadə dandaldən keluwunniyama, lejane am Mai Hirudusse-a rokko sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Jama kadaye Isaa ga (Mat 4.23-25; Luk 6.17-19)

⁷ Daji Isa-a fuwurawanju-a cijane ci bərəmbero leyerə. Cidi Galileyen am kada kadami tia geya. Koro am lardu Yahudiyaye-a ⁸ Jerujalembe-a lardu Idumiyaye-a cidi adinnam bərəm Jordaniye-a cidi bərnə Tirre-a Sidonne-ason kada kadami ye awo Isa cədisodəa fanjane nanjuro kadira. ⁹ Adəgaima Isaye fuwurawanjuro bare am kada captanadə tia

gəgərəpcaganniro maara tiro dabbarjaa yeno. ¹⁰ Isa am kada isangajəgəna nangaro, am kasuwaasodə tia lejaro gəgərəptagai. ¹¹ Sedanso ye tia caruiya, fuwunjun tungurumjane ngujane yiljane: «Ni Tada Alaye!» cani. ¹² Amma bare tia isanojaganniro tayiro jauru kikkado.

*Isaye kəngayamba mewun yindindəa galadu
(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)*

¹³ Daji Isa kəla kauyero juwane am tayilan məradunjuadəa bowoje nanjuro kadira. ¹⁴ Curonjan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno. Nianjudə ti-a rokko napca, tayia cunodo leja kawurinjua jamaro wuljaa, ¹⁵ kənduwo sedan dudaye cawando. ¹⁶ Akko am mewun yindin galajənadə, tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənadə, ¹⁷ Yakuba tada Jabadiye, yanjugəna Yahaya-a, tayi yindi yero cu Bonaji cakkəna, maananjudə tadawa raduye,* ¹⁸ koro Andarawus, Filibus, Bartolomi, Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus, Siman kam Kan'anaye,† ¹⁹ Yahusa Iskariyot kam mukko kəladowayero Isaa sərəttuwumadə.

*Kənduwo Isaye ndaran isi?
(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23)*

²⁰ Daji Isa fadoro wallada. Jama kada ye caye gai captane, har Isa-a fuwurawanju-aro masəna kəmboro katkero. ²¹ Kərəmiyanju adəa fangeranniya, tia taro leyerə, hangal tia

---

* **3:17** 3.17 tadawa raduye - Am ro doia. † **3:18** 3.18 kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma.

maujəna canı nangaro. ²² Koro maləmba At-tauraye Jerujalemlan isanadəye: «Beljabul‡ tia cədana! Kənduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera. ²³ Daji Isa tayia bowoje misalnin tayiro wuljiye: «Awiawin Yiwulis rakce Yiwulissa duji? ²⁴ Kərmai duwon kəlanjuro yaktiyia, rakce dəgaiwawo. ²⁵ Fado duwon kəlanjuro yaktiyia, fadodə ye rakce dəgaiwawo. ²⁶ Yiwulis ye kəlanju lawalaje yaktiyia, rakce dəgaiwawo, dunonju cerəna. ²⁷ Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəmoyiwawo, sai kam dunoadəa cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəmoyi.

²⁸ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, biwu dio-a Alaa bastu-a samma kambo gawurdiyi. ²⁹ Amma kam Ruhu Alayea bassimadə, təmmaro tiro gawurdiyiwawo. Biwu har abadaro gawurdiwawo cədo!» yeno. ³⁰ Adəa wuldunjudə, ti karuwama canı nangaro.

*Isaye yanju-a yanjugənaso-a
(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)*

³¹ Isaye yanju-a yanjugənaso-a isane ci fadoyen dajane am tia bowojaro kenodo. ³² Am kada ye Isaa dirijane kəljane napcana duwon, tiro: «Yanəm-a yanəmgənaso-a deyan nia manjai,» yera. ³³ Isaye tayiro: «Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo?»§ yenniya, ³⁴ am nadən

‡ **3:22** 3.22 Beljabul - Mai sedannaye tiro Yiwulis canı.

§ **3:33** 3.33 Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo? - Isa yanjua fagatto nojəna yaye, na Alayen nankəramidə buye gəni, Ala-a Almasiwunju-aa kasattuye.

napcanadæa ninije: «Akko yani-a yanigenaso-adæ! ³⁵ Wundu duwon awo Ala cæraanaa cædimadæ, tima yani-a yanigæna-adæ wo!» yeno.

4

Misalla Isaye

Misal kasuni jæjærdumaye (Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Koro Isa walde ci bæræmben jamaa alamdu badiyeno. Am kada kadami nanjun captane, har maararo ngaye napkeno. Amdæ samma ye cidilan ci bæræmdøyen dajana ngai duwon, ² awo kadan misalnin jamaa alamgeno. Curo alamdunjuyen tayiro: ³ «Fanowo, kam laa kuloro algama jæjærduro kiluwo. ⁴ Jæjærji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo. ⁵ Kasuni laa ye na kau kaua katti ngæwu bawoalan fiyada. Katti ngæwu bawodæro, sadæman riyeno. ⁶ Amma kængal samero tatkenniya, kausu jauje færdubawo nangaro rimje ngamgeno. ⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidæ rije algamadæa kimicciye, kæla cakkænni. ⁸ Amma kasuni laadæ ye na katti ngælaan fiyadanniya, rije kæla ficce nema tai dajæ kekko, laa tada fiakku fiakku, laa firakku firakku, laa mia mia,» yeno. ⁹ Daji Isaye tayiro: «Kam sæmonjuamadæ fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwuye (Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Na Isayen wunduma gade baworo walyenniya, tayi mewun yindindæ-a amnju gade

tia dirijane kəljanadə-a kəla misalladəyen tia keworo. ¹¹ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma tayi dawundon bawomasodəro awiso misalnin wuldiyi. ¹² Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo. Adə gənia, Alaro waldane biwunja gawurdəna!”† yeno.

Maana misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Koro Isa walde tayiro: «Misal adəa asunuwwi wa? Awiawin gəle misal gade asunuwi? ¹⁴ Kasuni jəjərdumadə mana Alaye jəjərjo. ¹⁵ Kasuni kəla jawallen fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, sadəman Yiwulis ise mana tayilan fidənadəa cuttuluwidə wo. ¹⁶ Tayi na kauan fidanasodə ye, tayima am manadəa fanjaiyama, karwu kəjiaro camoyidə wo. ¹⁷ Amma tayilan fərdu bawo nangaro, tussaiwawo. Kəla manadəyen kuttu casaiya, bi am tayia basarjaiyama, wajane koljai. ¹⁸ Am laaso ye kasuni na ngiwian fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, ¹⁹ karwungai dio so, arsiyi mangardu so, awo gade luwaptu so karwunjaro ngasaane manadəa kəpcane tayiro fəidajjiywawodə wo. ²⁰ Amma tayi na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunjan rojana tayiro fəidajjiyi, nema laa tadanju fiakku, laa firakku, laa mia mia casakkidə wo.»

Misal fatəlaye

(Luk 8.16-18)

---

† 4:12 4.12 Ish 6.9-10

21 Koro Isa walde: «Fatəladəa kəmon təmdaro ra cidiya dəgəllən gənaduro cawudi wa? A'a, tia kəla gənaduramnjuyen gənaji. 22 Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo. 23 Kam səmonjuamadə fanjo!» 24 Koro tayiro: «Awo fanuwiro hangal gənanowo! Jiri ambo ngalgəwwadə gai, nayi yero ngalnəgai, koro adəa kojəna nayiro njasargai. 25 Kam nanjun awoamadə,* tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədanadəmaa tilan camoyi.»

Misal kasuni řije wurajiye

26 Koro Isa walde: «Nodo bargaa Alayedə alamanju kam laa kasuni cidiro fijiya gai. Fijiyi, 27 bune yen kal, kausu yen kal bonewane cədi, kasunidə ye řije wuraji, amma jiri fin tədi nojənni. 28 Kattidəma cakke nema culuwi. Burwon kal cədiya, kəla ficci. Kəla cuttuluwiya, sim cədi. 29 Bafiyama, tawida ngoje cəwərdi, sa kalaye isəna nangaro.»

Misal kasuni mutarre

(Mat 13.31-35; Luk 13.18-21)

30 Koro Isa walde: «Awiro nodo bargaa Alayea rattalgəyiye? Misal fin gəle tia fisarniye? 31 Alamanju kasuni mutarre gai. Kasuni mutarredə, curo kasuniya am cidilan fijai sammayen tima təngəri wo. 32 Amma fijaiya, řije kəskawa jərwulan sammaro kura woro walje,

---

* **4:25** 4.25 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. † **4:25** 4.25 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

dəlam kura kura cəde, har ngudoso rakcane kaudinjun fannja cadandi,» yeno.

³³ Kəla raktunja fanduyen Isa tayiro mana Alayea misal kada jiri adə gainin wulyeyeno.

³⁴ Misalnin gənia, awima tayiro wuljəgənni. Amma sa nanjun jama baworo waljiya, fuwurawanjuro awiso fisarjiyi.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen

(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Yim adəa dunia ləmdu cədi duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Leniyo bərəmdəa falliyo ci ingiye todəro koniyo!» yeno. ³⁶ Daji jamadəa kolyeranniya, maaradən Isaa ngojane leyera. Maara gade ye rokkonjun mbeji. ³⁷ Daji karuwa dunoa cije ingi bərəmbe cambalje maaradəro fidiye, har maaradəa ləptu mayeno.

³⁸ Sadən Isa ngawo maaradəyen kəlanju birlan kənəm cədi. Fuwurawanjudə tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Sayinna, nuiye, ni lambonəm bawo wa?» yera. ³⁹ Isa cije karuwadəro jəkkade ingi bərəmbedəro: «Waldəne gəm bone!» yenniya, karuwadə dajə dunia gəmbo walyeno. ⁴⁰ Daji Isaye tayiro: «Awiro yaayew? Kua yaye kambəsendo bawo wa?» yeno.

⁴¹ Fuwurawanjudə jauru rijane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a bərəm-ama mananju jagai!» yera.

5

Kənduwo Isaye kəla sedannayen

(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Daji Isa-a fuwuranju-a bərəmdəa faljane kojane cidi Gərasawuyero kadira. ² Isa maaradəlan jəpkenniyama, karuwama laa kaurilalan culuwe tia kapkeyeno. ³ Kamdə kaurilalan kərga, koro wunduma rakce tia cikkeriwawo. Saŋgalaman tia geroro yojiwawo. ⁴ Calan ngəwuro sinju-a mukkonju-aro saŋga casakkəna yaye, kullum kəjan kəjanno kakamji. Wunduma rakce tia rojiwawo. ⁵ Bune-a kausu-a curo kaurila-a kauwa-ayen burwu cakke tiyinju kaunin rereji kərga.

⁶ Kamdə Isaa kuruwun kirunniya, cəgase ise fuwunjun tungurumje nguje ⁷ dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemayedə? Fuwu Alayen lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno. ⁸ Adəa wuldunjudə, Isaye calan tiro: «Sedan, kamdəa kolle luwe!» cənna nangaro. ⁹ Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Cuni Kəwu Sojiyaye,* andi kada nangaro,» yeno. ¹⁰ Bare tayia cididəlan dujənniro Isaa ngəwuro lowoyeno. ¹¹ Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji. ¹² Koro sedan-nadə Isaa lowojane: «Aladeyadəro dusagane curonjaro ngayiyol!» yera. ¹³ Tayiro amarjiye caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə alama dəwu yindi gai ngərəmjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

¹⁴ Səniya aladeyayedə cəgase lejane bəladə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera. Amdə

---

* **5:9** 5.9 Kəwu Sojiyaye - Soji dəwu arakku gai.

ye awo wakkajənadəa kuroro keluwo. ¹⁵ Na Isayero isane kam duwon tilan kəwu sedan-naye caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangal-nju ye kalkaljəna napkada kerunniya, riyera. ¹⁶ Tayi lamar adəa carunadə awo karuwamadə-a aladeyadə-aro wakkajəgənadəa amdəro wulyeyera. ¹⁷ Daji amdə ye Isa cidinja koljoro tia lowodu badiyera. ¹⁸ Isa maaradəro ngayi duwon, kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokkonjun dəga yeno. ¹⁹ Isa tiro amarjəgənni, tiro: «Waldəne fannəmbo, ser kura Kəmande niro njəddənadə-a jiri nia njunonjənadə-a tayiro satkəgəne!» yeno. ²⁰ Daji kamdə leje cidi Bəlamewuyen ser kura Isa tiro cəddənadəa ambo wulduwu badiyeno. Tayi samma ajapkera.

*Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen
(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)*

²¹ Koro Isa walde maaradən bərəmdəa falje koyenniya, jama kada isane tia dirijane kəlyera. Isa ci bərəmben duwon, ²² kam laa wurawa dandaldəye falnja cunju Jairus nadəro kadio. Isaa kirunniya, fuwunjun tungurumje ²³ tia jauru lowoje: «Feroni kəlayakku no cədi. Are mukkonəm tiro gənağəne, ngajo roaro dəgaro!» yeno. ²⁴ Isa cije kamdə-a rokko leyera. Koro jama kada jaane tiro kəkəldagane tia gəgərəpkeyera.

²⁵ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidanju† dajənni. ²⁶ Mukko karwunma ngəwusoyen jauru leiya cana,

† 5:25 5.25 bu fidanju - Salanambu.

koro kəndanju sammaa cuwatƙəna yaye, kalkalnju cuwandənni, kasuwadə fuwu juwui. ²⁷ Daji lawar Isayedəa fangenniya, kamudə ise ngawoyen susuje kalwunjudəa leyeno, ²⁸ awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni. ²⁹ Sadəman bu fidanju dayeno, koro nanlewa cuwandənaro tiyinjun fangeno. ³⁰ Sadəman Isa ye kənduwo tilan culuwunaro asuje dawu jamadəyen suworde: «Wundu kalwuni lejo?» cəne kiworo. ³¹ Fuwurawanjudəye tiro: «A! Jamadə niro kəkəldagane gəgərəmɲjaana rumma duwon, wundu nia lenjoro korəmidə?» yera. ³² Amma Isa memeje kam adəa cədənadəa kuroro mayeno. ³³ Kamudə awo tiro wakkajəgənadəa nojəna nangaro, rije lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro jiredə ngaa wulyeyeno. ³⁴ Daji Isaye tiro: «Feroni, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma! Kələwan lene, nanlewa yade!» yeno.

³⁵ Isa tiro manajiyi ngai duwon, am laa fado kam kura dandaldəyen isane tiro: «Feronəm bawojəna. Awiro maləmdəa gadero suwolləmi?» yera. ³⁶ Amma Isa awo wuljaidəa fangenniya, kura dandalledəro: «Bare rinəmmi, biya yasarai!» yeno. ³⁷ Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a gənia, bare wunduma gade tia jəganni yeno. ³⁸ Fado kam kura dandalledəyero kadiranniya, Isa jama captana kalala fijai kiro, laa so cadi, laa waiyo cani. ³⁹ Kərgaanniya, Isaye tayiro: «Awiro kalala finuwi ye, so diwi yedə? Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno. ⁴⁰ Amma

tia rujane tiro kaasu keddo.

Amdə sammaa deyarō kittuluwunniya, ferodəye bawa-a ya-a am tia casadduwunadə-aa ngoje na ferodəyero kasargawo. ⁴¹ Ferodəa mukkoyen kidanniya, tiro: «Talita kum!» yeno, maananjudə: «Feroma, niro wulnjəgəkki, cine!» ⁴² Sadəman ferodə cije dadadu badiyeno. Tidə kərwunju mewun yindin. Adəa kerunniya, jaurō ajapkera. ⁴³ Daji Isa wada ce tayiro bare wunduma lawar adəa fanjənni yeno. Koro awo kəmboye ferodəro cado yeno.

6

Am bəla Najaratte Isaa wadu (*Mat 13.53-58; Luk 4.16-30*)

¹ Daji Isa nadəa kolje bəla wurajənadəro kadio. Fuwurawanju ye tia geya. ² Yim tustuyea dandalan jamaa alamdu badiyeno. Am tia kərənjana ngəwuso ajapcane: «Ndaran kam attə awo ania kiwando? Nanrashidu tiro tina attə awi? Koro ndayilan awo ajabba ajabba mukkonjuyen tədi? ³ Ti gəna katako karoma, tada Merambe, yeiya Yakubaye-a Josiye-a Yahusaye-a Simanne-adə wo? Koro yanjugəna ferowadə-a rokko kərgaiye, mare?» cane tia kasatturo wayera. ⁴ Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a durnjuyea am fannjaye-aro kajia, darajanjua,» yeno. ⁵ Adə nangaro nadən awo ajabba ajabba rakce cədənni, sai am dondi gana laaro mukkonju gənajiye tayia isangayeyeno. ⁶ Adəgaima Isa kəla kambərsenambunjayen ajapkeno. Daji bəla bəlaro leje jamaa alamdu badiyeno.

*Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo
(Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)*

⁷ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo kəla sedannayen ce tayia yindi yindiyeen nodo badiyeno. ⁸ Tayiro wada ce bəlawurodəro ka gənia, bare awima ngojanni: kəmbə, bi ngərwu, bi wuri, ⁹ koro suno casakko, amma bare gəmajə yindi ngojanni yeno. ¹⁰ Koro tayiro: «Ndaran yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa kolluwiro. ¹¹ Amma ndaran yaye nayia njamowonni bi manando fandu wayeraa, nadəa kolluwiya, katti sindoye kagangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno. ¹² Adəgaima kəngayambanjudə lejane ambo kawuri cadde tuwa cado yera. ¹³ Sedan kada duyera, koro am dondi kadaro kəndawu jaitunne fijagane samjagane tayia isangayeyera.

*Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo
(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)*

¹⁴ Mai Hirudus lawar ani sammaa fangeno, dalilnjudə cu Isayedə ndarasoro tatardəgəna nangaro. Am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» cani. ¹⁵ Laaye: «Ti Nawi Iliya,» cani. Laaye: «Ti nawi, nawiya kureye falnja gai,» cani. ¹⁶ Amma Mai Hirudus adəa fangenniya, tiye: «Yahaya kam kəlanju kamməkkənədə roaro walje cijo!» yeno.

---

* **6:11** 6.11 katti sindoye kagangowo - Səmo kasta, maananjudə wowom Alayero tayia koljagai.

17 Caman Mai Hirudus Ya Hirudiyaa, ti kamu yanjugəna Mai Filibusse duwon, kamuro cəmowona. Ti nangaro, Mai Hirudus cakke Yahayaa cadane cekkere kosoro kesakko, 18 dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənayə mowodə haram!» cəna nangaro. 19 Koro Ya Hirudiya Yahayaa wul wajəna, har tia roro njejoro maji. Amma jawal cuwandənni, 20 dalilnjudə Mai Hirudus Yahayadə jirema ye, kam Alaye yero asujiye tia riye cəriwi nangaro. Mai Hirudus tia kərənjiya, hangalnju ciji, adə yaye mananju fanduro cəraana.

21 Ngaima duwon Ya Hirudiyaye sanju kadio.† Saanduri Mai Hirudus tambənayə kidənniya, Mai Hirudus wakkillanju-a kajallawanju-a amwurawa cidi Galileye-aro masəna kəji dabbaryeyeno. 22 Fero Ya Hirudiyaye ise bikke kirandənniya, Mai Hirudus-a kusottowanju-a ye karwunja jauro kəjiyeno. Mai Hirudusse ferodəro: «Awi yaye ronəm cəraanadəa suwore niro njikke!» yeno. 23 Kansi juwune tiro: «Kore! Awodə reda cidiniyero walyeno yaye, niro njikki,» yeno. 24 Daji ferodə culuwe yanjuro: «Yani, awiro tia korəkki?» yenniya, Ya Hirudiyaye: «Kəla Yahaya Kasalamaye!» yeno. 25 Sadəman ferodə dəgalje na Maidəyero walde tiro: «Wuro kərmamaro kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen simiya, raakko!» yeno. 26 Maidə karwunju jauro kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro ferodəro daptuwu cəraanni. 27 Sadəman kowonanju

---

† 6:21 6.21 Ya Hirudiyaye sanju kadio - Sanju kənnasar fandoye kadio.

laaro wada ce kēla Yahayayedāa cuwudo yeno. Kowonadē leje kosolan kēla Yahayaye kamje ²⁸ kēlanjudāa buwurulan cuwude feroḍero kaino, ti ye ngoje yanjuro kaino. ²⁹ Fuwurawa Yahayaye lawar adāa fangeranniya, isane kaminnju ngojane caade kauriro casakke sēnayera.

Isaye am dāwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

³⁰ Kēngayambadē na Isayen captane awo cadēna-a jiri jamaa alamjana-a sammaa tiro wulyeyera. ³¹ Isaye tayiro: «Arowo runde karaa na wunduma bawo laaro leniyo, tusowow!» yeno, dalilnjudē am kada kadami nannaro isane waldai, har dama masēna dioyemaa cawandēnni nangaro. ³² Daji tayi runja maararo ngasaye karaa na wunduma baworo leyeru. ³³ Amma ledu cadilan am kada tayia carune asujane bēla samman caluwe silan cagase tayin fuwunno nadēro leyeru. ³⁴ Isa maaradēn jēpkenniya, jama kada captanadēa cure tayia njunoyeno, tayi alama dimiya sēni bawoa gai nangaro. Daji awo kadan tayia alamdu badiyeno. ³⁵ Dunia lēmgenniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adē karaa bowu, koro dunia ye lēmjēna. ³⁶ Jamadāa salamme, bēla-a bēladeya-asoro leja awo kēmboye cesiwo!» yera. ³⁷ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kēmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Leniye kēmbodinariyus‡ yer yindia yiwiye tayiro yiye wa?»

‡ 6:37 6.37 dinariyus - Dinariyus faldē alwasi kida kawu falle.

yera. ³⁸ Isaye: «Burodi ndawu taw? Lenowo ruiwo!» yeno. Lejane kerunniya, tiro: «Uwu buni yindi-a,» yera. ³⁹ Daji Isa wada ce jamadæa yakca kəwu kəwuro kəla kajim kəriyen napca yeno. ⁴⁰ Adəgai amdə yaktane laa mia mia, laa fiwu fiwuro napkera. ⁴¹ Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənayera. Koro buni yindidə yea tayi sammaro dagaryeyeno. ⁴² Tayi samma jawune kulyera. ⁴³ Fuwurawadə gap-towo burodiye-a buniyee-aa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro. ⁴⁴ Am burodi adəa jawunadə kongwa dəwu uwu.

Isaye kəla ingiyen silan ledu
(*Mat 14.22-36; Yah 6.16-24*)

⁴⁵ Sadəman Isa fuwurawanjudəa cakke tin fuwunno bərəmdəa koja ci todəro bəla Baitsai-dayero lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadəa salamji yeno. ⁴⁶ Tayia salamgenniya, moduwa dioro kəla kau kuruwuyero giwa. ⁴⁷ Kəngal kikkurənniya, maaradə dawu ingiyen, Isa ye ti tilonju lok kəla kauyen. ⁴⁸ Karuwa dunoa nangaro fuwurawanju kiaddin fuwuro lejairo kirunniya, Isa sa yakku buneyen kəla ingiyen silan nanjaro kadio. Karənnjayen kodu cəraana duwon, ⁴⁹ Isa kəla ingiyen silan ledu cədidəa kerunniya, kaime kam nunaye cane burwu kesakko. ⁵⁰ Tayi samma tia caruna ye, karwunja kamdəna ye. Sadəman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rin-uwui!» yeno. ⁵¹ Daji tayiro kəldiye maaradəro

kërğaanniya, karuwadə gəm nəmgeno. Tai da-jane ajarpçana, ⁵² dalilnjudə maana lamar burodi uwuyedəa asujanni, kəlanja tikkerəna nangaro.

⁵³ Daji bərəmdəa faljane koyeranniya, cidi Gennesarettero isane maaradəa kekkero. ⁵⁴ Maaradən jəpkeranniyama, am cididəye Isaa asuyera. ⁵⁵ Adəgaima amdə cagase cididə ngaro tatarđagane amnja dondiso kəla bənaramnjayen ngojane ndara yaye na ti mbeji fanjanadəro njado badiyera. ⁵⁶ Bələdeya, bi bəla, bi bəla kuloye, biya ndara duwon na lejəna ngasoro am dondisodəa ngojane cawudəne ci kalwunjuye runju lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudəa lejana samma ngayera.

7

Tayir-a tayir gəni-a (Mat 15.1-20)

¹ Farisawa-a maləmba Attauraye laa-a Jerujalemlan isane na Isayen capkadaranniya, ² fuwurawanju laa mukkonja tayir gəni bəri jawui kero, maananjudə mukkonja tuljanni. ³ Wotte Farisawadə-a yaudiya samma-a ada amwurawanjaye jaane mukkonja kalkallo tuljannia, kəmbo jawuiwawo. ⁴ Kasuwulan isaiya, kasaldannia, kəmbo jawuiwawo. Koro ada gade kada cadana cadi mbeji, gəmdowolom so, tasa so, kulo so tulda gai. ⁵ Daji Farisawa-a maləmba Attauraye-aye Isaro: «Awirow fuwurawanəmdə ada amwurawayedəa koljane mukkonja tayir gənin kəmbo jawuidə?» cane tia keworo. ⁶ Isaye tayiro: «Nayi mənafəkkaso, awo

Kømande kuren ci Nawi Ishayayen kəlandon wuljənadə jire, kitawulan ruwuwadadə gai. Tiye:

“Jama adə cilan wuro daraja sadi, amma karwunjan nanin kuruwujana.

⁷ De sullo wua ambənsagai, alamdunjadə wada kambe,”† cənna.

⁸ Wada Alaye kolluwe ada kambe gawwa.»

⁹ Koro tayiro: «Fagat, wada Alaye wanuwe adando garo jairo nonuwwa! ¹⁰ Kuren

Nawi Musaye: “Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!”† koro “Kam duwon bawanju bi yanju bassənamadə, tia roro ceyeso!”† cənna.

¹¹ Amma nayiye: “Kam bawanju-a yanju-aro: ‘Awo nanin nuwando təmanuwwadəa Alaro gənaakkəna,’ cənia, ¹² bare gadero bawanju-a yanju-aro banajəgənni,” nuwi. ¹³ Adəgaima adando tatarnuwe mana Alayedəa bowuro kalakkew. Koro awo kada jiri adə gai diwi,» yeno.

¹⁴ Daji Isa walde jamadəa nanjuro bowoje tayiro: «Nayi samma fanowo, asunowo!

¹⁵ Awima awo deyalan curo kambero ngaye kamdəa tayir gəniro cədimə bawo, amma awowa curo kamben caluwidə, tayima kamdəa tayir gəniro cadi wo. ¹⁶ [Kam səmonjuamadə fanjo!]

» ¹⁷ Isa jamadəa kolje fadoro kərgaanniya, fuwuranjudə kəla misal adəyen tia keworo. ¹⁸ Isaye tayiro:

---

† **7:7** 7.6-7 Ish 29.13 † **7:10** 7.10 NL 20.12; SK 5.16 † **7:10** 7.10 NL 21.17; Lew 20.9

«A! Nayi ye kəla jakkadaa wa? Awi yaye deyalan curo kambero ngaanadə kamdəa tayir gəniro cədiwaworo nonuwwi wa? ¹⁹ Dalilnjudə karwunjuro gəni, curonjuro ngaye tiyinjuyen culuwi,» yeno. Adəgainin kəmbo samma halallo asuyeyeno. ²⁰ Isaye walde tayiro: «Awo curo kamben culuwidə, tima kamdəa tayir gəniro cədi wo. ²¹ Dalilnjudə niadiwi so, jarawa so, nambarwu so, kam njejo so, ²² kənjəna so, mangar so, nankəlado so, curoyindi so, nanjane so, nandəxi so, ngadar so, rokura so, hangalnambu so karwu kamedəman caluwi. ²³ Awo diwi ani samma curo karwudəyen caluwe kamdəa tayir gəniro cadi,» yeno.

*Kamu lardu kərdiyaye ser Alaye fando
(Mat 15.21-28)*

²⁴ Daji Isa cije nadəa kolje lardu bəрни Tirre-a Sidonne-ayero* leyeno. Bare wunduma ti mbejiro asujənniro fado laaro kərgawo, amma gəradunjudə yojənni. ²⁵ Kamu laa feronju kəlayakku karuwaa lawar Isaye fangenniya, ise fuwunjun tungurumgeno. ²⁶ Kamudə lardu Gəresse tia cidi Siri-Fenisiyelan kesambo. Daji Isa sedandəa feronjulan dujoro tia ngəwuro lowoyeno. ²⁷ Isaye tiro: «Kolle burwon yalla jawo kulja, kəmbo yallayedəa ngonəme kərisoro njodə jussənni!» yenniya, ²⁸ kamudə tiro kalakciye: «Aaa, Kəma. Adə yaye kərisodəma kəmbo yalla koljane cidiro cukkurunadəa jawui,» yeno. ²⁹ Daji Isaye tiro: «Kəla mananəm adəyen

---

* **7:24** 7.24 lardu bəрни Tirre-a Sidonne-aye - Lardu kərdiyaye.

lene, sedandə feronəmlan culuwuna,» yeno. ³⁰ Adəgaima kamudə fadoro walladanniya, feronju kəla dəgəllen bowada nayeyeno, koro sedandə tilan culuwuna.

Isaye kam muwa ye, kəgənji ye isangaduwu

³¹ Daji Isa lardu bəрни Tirredəa kolje cidi bəрни Sidonneyen koje bəram Galileye cidi Bəlamewudəyero kadio. ³² Nadən tiro kam laa muwa ye, kəgənji ye cakkude Isaa lowojane mukkonju tiro gənajuwo yera. ³³ Isa kamdəa dawu am captanayen səgəriro kittuluwunniya, ngulondonju curo səmo yindi kamdəyero cakke lallari təwaje təlam kamdəyea leyeno. ³⁴ Daji Isa kəla samero sapce captiye sinje: «Efata!» yeno, maana efatayedə fəramdəne. ³⁵ Sadəman səmo kamdəye fəramde, awo təlamnjuro mana dapcəgəna ye wuide, farakko manadu badiyeno. ³⁶ Isa amdəro wada ce bare wundumaro wuljaganni yeno. Amma wada ce sapciyi yaye, cayemaa kojənaro manajaidəma. ³⁷ Amdə jauru naa kojənaro ajapcane: «Awisoa kalkallo cədəna, har muwasoa fanjairo cədi ye, kəgənjiyoa manajairo cədi ye!» canı.

8

Isaye am dəwu dewu ambadu

(Mat 15.32-39)

¹ Yim anin caye gai jama kada na Isayen mbeji, koro awima kəmboye nanjan bawo. Daji Isa fuwurawanjua nanjuro bowoje tayiro: ² «Jama kada adəa njunokkəna, dalilnjudə ku rokkonilan kawunja yakku, koro awima kəmboye nanjan

bawo nangaro. ³ Kənanjaa duwon tayia fannjaro levaro salamməkkia, jawallan dunonja baworo walji, laanja kuruwun isana nangaro,» yeno. ⁴ Fuwurawadəye tiro: «Ndaran gəle karaa adən kam rakce kəmbo cuwande jama ania ambaji?» yera. ⁵ Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cəne kiworənniya, tiro: «Tulur,» yera.

⁶ Daji Isa jamadəa cakke cidin napkera. Burodi tulurdəa ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənaja cəne fuwunjan gənayera. ⁷ Buni sanana ye nanjan mbeji. Isa bunidə yea ngoje Alaro ardiyenniya, fuwurawanjuro ce fuwu amdəyen gənaja yeno. ⁸ Jamadə jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesəmbəro. ⁹ Nadən am alama dəwu dewu gai mbeji. Daji Isa jamadəa salamgenniyama, ¹⁰ ti-a fuwurawanju-a maararo ngasaye cidi Dalmanutayero leyerə.

Alama sameye mada
(Mat 16.1-4)

¹¹ Daji Farisawa laa isane kambiwu Isaro njəddo badiyera. Tia rijapturo alama laa sameye tayiro fəlejuworo mayera. ¹² Amma Isa captiye sinje: «Awiro am jaman adəye alama majaidə? Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama fima am jaman adəyero fəlediyiwawo,» yeno. ¹³ Daji tayia kolje maaradəro walde ngaye bərəm falje kanji todəro koyeno.

Yis Farisawa-a Mai Hirudus-aye
(Mat 16.5-12)

14 Fuwurawadə ngeessane burodi ngojanni. Burodi fal curo maaradəyen gənia, nanjan awo kəmboye bawo. 15 Isa səmonja kasse tayiro: «Yis Farisawaye-a Mai Hirudusse-aro hangal gənanowo!» yeno. 16 Tayidə kat-tenjan kəla burodinja bawoyen mana badiy-era. 17 Isa adəa asuje tayiro: «Awiro kəla burodi nandon bawoyen mananuwidə? Ra, kua yaye ruwe asunuwwi wa? Nayi kəla tikkerənaa wa? 18 Simndoa duwon ruwwawo wa? Səmondoa duwon fanuwwawo wa? Ra, nayi ngeskada? 19 Burodi uwu am dəwu uwuro fəsakkeyekkəniya, gaptowodən jowo ndawu yimbəruw?» yeno. Tiro: «Mewun yindin,» yera. 20 Isaye: «Koro burodi tulur am dəwu dewuro fəsakkeyekkəniya, gaptowodən jowo kalaram ndawu yimbəruw?» Tiro: «Tulur,» yera. 21 Daji tayiro: «To, kua yaye asunuwwi wa?» yeno.

Isaye kambu isangaduwu

22 Isa-a fuwurawanju-a bəla Baitsaidayero kadiranniya, am laa kambu laaa cawude Isaa lowojane kamdəa lejo yera. 23 Daji Isa mukko kambudəyeya cədane tia jeje ngawo bəlayero kittuluwo. Simnjuro lallaři təwajiye tiro mukko gənajiye: «Awo laa rumi wa?» cəne tia kiworo. 24 Kambudə kəla sapce: «Aaa, am rukki, amma alamanja kəska dadajai gai,» yeno. 25 Koro Isa walde simnjuro mukko gənayeyenniya, ricce sim cuwande awiso farakko curuiro walyeno. 26 Daji Isaye: «Bare bəladəmaro waldəme ngaammi!» cəne kamdəa salamje fadoro lejo yeno.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu

(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Isa-a fuwurawanju-a bələdeyasə cidi bərnəni Kaisariya Filifiyen dasaanadəro leyera. Kəla jawallen duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Wunduro wua amsodə ngosera?» cəne tayia kiworo. ²⁸ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama canı, laa ye Nawi İliya canı, laa ye nawiya kureye falnıa canı,» yera. ²⁹ Dajı Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cəne tayia kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwudə wo!» yeno. ³⁰ Amma Isa səmonja kasse tayiro bare wundumaro ti wunduro wuljaganni yeno.

Isaye kəla karmonju-a cidunju-ayen wuldu

(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Koro Isa fuwurawanjuro Ala katarjəna *Tada Kambədə kuttu tai dajə canə amwurawa-a wurawa rımannaye-a maləmba Attauraye-a tia wəjane roro ceyesi, koro kawu yakkuə roaro waljə ciji cəne tayia alamdu badiyeno. ³² Adəə federo tayiro wulyeyeno. Biturus tia səgəriro cuttuluwe tiro njəkkado badiyeno. ³³ Amma Isa suworde fuwurawanjua kirunniya, Biturusso jəkkade: «Nani kolle, Yiwulis! Awo karwunəmlan tammadə Alayə gəni, kambe!» yeno.

³⁴ Dajı Isa jamadə-a fuwurawanju-aa nanjuro bowoje tayiro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuyə wajo kəskanju karmoye*

---

* **8:34** 8.34 kəska karmoye - Kəska duwon tiro kam jajagane nuidə.

ngojo wua səga. ³⁵ Dalilnjudə wundu duwon ronju riwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu-a kawuri kəji Alaye-a nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cəriwi. ³⁶ Kam dunia adə ngaa jəgənde ronju asarjiya, nda riwanju? ³⁷ Awi gəle kam ce ronju cuwandi? ³⁸ Wundu duwon jaman diwi Alaro nan'ansi njəddoye adən kəla wu-a mananiayen nangujənamadə, Tada Kambedə ye daraja Bawanjuyen malaiyawa sameye-a rokko isiya, tia nanguji,» yeno.

9

¹ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alaye kənduwoaro walde isi carui,» yeno.

Kalmaram: Tada Kambe

Alama kərwu yer uwu gai kawu Bargaande Isa Almasiwu tambidəro, Nawi Daniyel kənnasimlan kuris Alaye-a malaiyawa kada kadami-aa kiro. Nawi Daniyel curui ngai duwon, alama adamgənyaye laa curo fofou sameyen ise kuris Alayedəa nayeyeno. Ala tiro kənduwo-a daraja-a kərmai-aa ce jama duniaye samma tiro ambətkeyera. Kərmainjudə sawisoro dəgai, təmmaro ceriwawo. Kam kəlanjun Nawi Daniyel mana cədənədə tima Isa Almasiwudə wo. Bargaande Isa ngəwuro kaala Tada Kambedən faidade kəlanjua adamgənyaye kuranjadəro

ngoyeno. Awi maananjudə? Jiri awo kitawulan ruwuwadadə gai, Ala kadarjəna Tada Kamedə kuttu tai daje cane wurawa adinwu yauidiyaye tia wajane roro keyeso, koro kawu yakkua roaro walje ciyeno. Adəgaima ti biwu cədannidə biwu duniaye ngoje, har Ala ronju njodəa ardiye ambo gawara kaino. Adəma nangaro Tada Kamedə nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji, koro ambo wowom gənaduwuye ye mbeji. Kiyama wakka-jiya, Tada Kamedə duniaro walde ise jama duniaye sammaro shara cəddi.

---

*Isaye darajanjua fəledu
(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)*

² Ngawo adəyen kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa. Fuwunjan Isaye alamanju falde ³ kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno, jiri wunduma dunialan kare tulje rakce buljiwawodə gai. ⁴ Koro Nawi Iliya-a Nawi Musa-a tayiro fəledagane Isa-a jandedu badiyera. ⁵ Daji Biturusse Isaro: «Sayinna, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Kolle ngurwo yakku lam-miyo: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno. ⁶ Awo wuljidəmaa nojənni, tayi rijana nangaro. ⁷ Daji fofou ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Mananju fanowo!» yeno. ⁸ Sadəman memeyeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

9 Kəla kaudəyen jəpcai duwon, Isa tayiro sapciye bare awo caruna adəa wundumaro wuljaganni, sai Tada Kamedə karmolan cijiya duwon yeno. 10 Tayi ye lamar adəa curonjan royera, amma awi maana karmolan ciduyedə woro kattenjan tawori kasarga. 11 Daji fuwurawadəye tiro: «Awiro maləmba Attaurayedə sai Nawi Iliya burwoje isi* canidə?» cane tia keworo. 12 Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya burwon ise awiso kalkallo kalakci. Awiro gəle kitawulan Tada Kamedə tai daje kuttu cane am tia rujane wajai ruwuwadadə? 13 Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isəna, koro awiso kuttu ronja cəraanaa tiro keddo, jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai,» yeno.

*Isaye tada karuwaa isangaduwu
(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)*

14 Na fuwurawa gapcanadəyero kadiranniya, am kada kadami tayia dirijane kəljana, koro maləmba Attauraye ye tayiro kambiwu caddi kero. 15 Jamadə Isaa kerunniyama, tayi samma ajapcane cagase isane tia lewayera. 16 Daji Isaye fuwurawadəro: «Kəla awiyen tayi-a kambiwu diwi?» cəne tayia kiworo. 17 Curo jamadəyen kam laaye tiro: «Sayinna, tadani niro njukkudəkko. Ti karuwaa, sedandə tiro mana dapcəgəna. 18 Ndaran yaye karuwadə tia cədaiya, tia cidiro bəp gəpce, cinju nga bilwua sherinju nalje suduji. Sedandəa dujaro fuwurawanəmba lowoyekkəniya, tayiro

---

* **9:11** 9.11 Nawi Iliya burwoje isi - Kawu Almasiwu Alaye isidəro, Nawi Iliya isi.

katkero,» yeno. ¹⁹ Isaye tayiro: «Am jaman adəyeso kambərsenambuwo, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno. ²⁰ Daji tadadəa tiro kekkudo. Sedandə Isaa kirunniyama, tadadəa bakce, kar kar loloje cidiro cure cinju nga bilwua fərwəryeno. ²¹ Isaye bawa tadadəyedəro: «Tən sawi gai adə tiro wakkajiyi?» cəne tia kiworo. Kamdəye tiro: «Gananjun. ²² Tia njejoro ngəwuro kannu so, ingi soro gəpcəgəna. Rangəmia, marne njunosane andia sasane!» yeno. ²³ Daji Isaye tiro: «A! Rangəmia? Kam duwon mərsajənamadəro awiso yoji!» ²⁴ Sadəman bawa tadadəye kowo sapce: «Mərsanjəkkəna, marne kambərsenambunin banasəgəne!» yeno. ²⁵ Isa am kada nadəro cagase isairo kirunniya, sedandəro jəkkade: «Nima sedan muwa kəgənjima, wada njikki, tia kolle luwe, bare gadero tiro ngaammi!» yeno. ²⁶ Daji sedandə burwu cakke tadadəa tai daje bakce fərdakce kolje kiluwo. Tadadə alama kamin gairo walje, har am ngəwuye: «Ti bawo, nuna!» yera. ²⁷ Amma Isa tia mukkoyen cədane sapkenniya, tadadə cije dayeno.

²⁸ Isa fadoro kərgaanniya, fuwurawanjuye runjan tiro: «Awiro sedandəa duda andiro katkero?» cane tia keworo. ²⁹ Isaye tayiro: «Moduwan gənia, jawal sedan jiri adəa duduye bawo,» yeno.

Isaye walde kəla karmonju-a cidunju-ayen

*wuldu**(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)*

³⁰ Daji Isa-a fuwurawanju-a nadæa koljane cidi Galileyen koyera. Isa wunduma nojiya cæraanni, ³¹ dalilnjudæ fuwurawanjua alamji nangaro. Tayiro: «Tada Kambedæa mukko ambero særæccagane tia roro ceyesi. Ngawo tia ceyesænayen kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno. ³² Amma fuwurawadæ mana adæa asujanni, koro tia kororo riyera.

*Wundunja kura wo?**(Mat 18.1-9; Luk 9.46-50)*

³³ Daji Isa-a fuwurawanju-a bærni Kafarnaambo kadira. Isa curo fadoyen duwon, tayiro: «Kæla awiyen jawallan kambiwu diwidæ?» cæne tayia kiworo. ³⁴ Amma tayi cinja kajanni, dalilnjudæ jawallan kambiwu kæla wundunja kura woyen cadæna nangaro. ³⁵ Daji Isa napce tayi mewun yindindæa bowoje tayiro: «Kam laa fuwumaro waldu cæraanaa, jama sammaye ngawoma-a wolodinja-aro waljo!» ³⁶ Daji tadaana laaa ngoje dawunjan isadayeyeno. Tadaadæa nganjiro ngoyenniya, tayiro: ³⁷ «Wundu duwon tadaana adæ gaia cunilan† cæmowonamadæ, wumaa sæmowo. Koro wundu duwon wua sæmowonamadæ, wua gæni, ti wua sunodænamadæa cæmowo,» yeno.

³⁸ Yahayaye Isaro: «Sayinna, kam laa sedanso cunæmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeiye!» yeno. ³⁹ Amma Isaye:

---

† 9:37 9.37 cunilan - Isa nangaro.

«Bare tiro dapkəwwi, dalilnjudə wunduma cuni-
lan awo ajabba cədidə rakce diwini wuljiwawo.
⁴⁰ Awoa kam lawalamande gənidə kaande.
⁴¹ Wundu duwon nayi Almasiwuye nangaro ingi
kənjaye gəmdowolom fal njadənamadə, jire-
maro nayiro wulnjagakki, təmmaro mukowanju
fucciwawo.

Awiso njakke biwu dimiro hangal gənanə!

⁴² «Wundu duwon tadawa sanana wua
mərsasanaso aniye falnjaa cakke talje biwu
cədidə, kamdəye daunjuro kau neduram
mafəndi lujagane bərəmbo gəpcaanama
tiro ngalwo. ⁴³ Mukkonəm njakke talləme
biwu dimia, tia kamme! Mukko yindia
kannu təmmaro nuiwaworo ngawodəroa,
maskin ro sawisoyero ngaammama niro
ngalwo. ⁴⁴ [Curo jaannamayedən kufi
tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə
ye təmmaro nuiwawo.] ⁴⁵ Koro sinəm
njakke talləme biwu dimia, tia kamme! Si
yindia kannuro nia gəptuwudəroa, dungu
ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.
⁴⁶ [Curo jaannamayedən kufi tiyidəa jawuidə
sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro
nuiwawo.] ⁴⁷ Koro simməmə njakke talləme
biwu dimia, tia kulainə! Sim yindia
kannuro nia gəptuwudəroa, sim falla nodo
bargaa Alayero ngaammama niro ngalwo.
⁴⁸ Curo jaannamayedən kufi tiyidəa jawuidə
sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro
nuiwawo.

49 «Wunduso kannulan mandaaro walji.‡
 50 Mandadə ngəla, amma kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Adə nangaro nayi kəlando mandaaro wallowo, amando-a ye nanlewan dəgaiwo!»

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

10

*Kambiwu kəla kamu dəptayen
 (Mat 19.1-12)*

¹ Daji Isa nadəa kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno. Caye gai jama kada tiro captagane, koro walde tayia alamdu badiyeno. ² Farisawa laa Isaa rijap-turo isane tiro: «Kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo. ³ Isaye tayiro: «Awi Nawi Musa nayiro wadaro njado?» yeno. ⁴ Tiro: «Nawi Musa kakkadu kamu dəptaye ruwunəme tia koldu kwaro amarjəgəna,»† yera. ⁵ Isaye tayiro: «Kəlakibbundo nangaro Nawi Musa wada adəa nayiro ruwungeyera. ⁶ Amma badiduramnin: “Ala tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”† ⁷ “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərdiye ⁸ tayi yindiso tiyi fallo waljai.”† Adəgaima kua adən fuwun tayidə yindi gəni, tiloro waljana. ⁹ Adə nangaro awo Ala kəljənadəa bare kam firjənni!» yeno.

¹⁰ Tayi fadon duwon, fuwurawanju kəla mana adəyen tia keworo. ¹¹ Isaye tayiro: «Wundu

---

‡ **9:49** 9.49 kannulan mandaaro walji - Bonedə, tilaman kambərse kambe kibbaji. † **10:4** 10.4 SK 24.1-4 † **10:6** 10.6 Bad 1.27; 5.2 † **10:8** 10.7-8 Bad 2.24

duwon kamunjua dɔpce gade niyajɛnadɛ tiro biwu cɛdde kɛnjɛna cɛdɛna. ¹² Koro kamu duwon kwanjua dɔpce gade niyajɛnadɛ, ti ye kɛnjɛna cɛdɛna,» yeno.

*Isaye yalla sananaro barga dɛptuwu
(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)*

¹³ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejoro nanjuro cawudi duwon, fuwurawadɛ amdɛa wusayera. ¹⁴ Isa adɛa kirunniya, karwunju waje fuwurawanjuro: «Yalladɛa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkɛwwi! Nodo bargaa Alayedɛ am tayi gaiye nuwanja, diye! ¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedɛa kasaccɛnnidɛ tɛmmaro ngayiwawo!» yeno. ¹⁶ Daji yalladɛa nganjuro ngoje kɛlanjaro mukko gɛnajiye tayiro barga dɛpkeyeno.

*Gariwu laaye ro sawisoye mada
(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)*

¹⁷ Isa cije jawal kidanniya, kam laa cɛgase ise fuwunjun tungurumje tiro: «Malɛm ngɛlama, awi dikke ro sawisoye* fandɛkki?» cɛne tia kiworo. ¹⁸ Isaye tiro: «Awiro wua ngɛlaman bowosɛmi? Ala gɛnia, wunduma ngɛla bawo. ¹⁹ Wadawadɛa nonɛmma:† Bare ro kambe tuluwummi, bare kɛnjɛna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare sheda kambu dimmi, bare

---

* **10:17** 10.17 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen tɛmmaro ceriwawo. † **10:19** 10.19 wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada.

kamba jambanəme kəndanju bummi, bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!»[†] yeno. ²⁰ Kamdəye: «Sayinna, tən gananilan wada ani sammaa gakkəna,» yeno. ²¹ Isa tia ninije kirawo. Tiro: «Awo fal nia maunjəna. Lene kəndanəm sammaa lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno. ²² Kamdə mana adəa fangenniya, ti jauro gariwu nangaro fəkkanju kərje karwu kuttuaro sapkadan.

²³ Isa memeje fuwuranju: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jauro jau, diye!» yeno. ²⁴ Fuwurawadə mana adəa ajapkerə. Amma Isa walde tayiro: «Tadawani, nodo bargaa Alayero ngawodə jauro jau! ²⁵ Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudəro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno. ²⁶ Fuwurawadə cayemaa kojənarə ajapcane amanjarə: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera. ²⁷ Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro gəni. Alaro awiso yoji!» yeno. ²⁸ Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njəgaiyena,» yenniya, ²⁹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma cuni-a kawuri kəji Alayedə-a nangaro fado, bi yeiya, bi kannə, bi bawa, bi ya, bi yalla, bi kulo koljənadə ³⁰ dunia adəman fado, yeiya, kannə, ya, yalla, kulo gadegade mia mia kuttu-ason cuwandiawoma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi. ³¹ Amma am burwoye ngəwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

[†] **10:19** 10.19 NL 20.12-16; SK 5.16-20

Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a cidunju-ayen wuldu

(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

³² Isa-a fuwuranju-a jawal Jerujalembe ngojana duwon, Isa tayin fuwunno ledu cədi. Fuwurawadə ajapcana, koro am tia jagaisodə ye rijana. Koro Isa walde mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe awo tiro fuwun wakkajiyidəa tayiro wulduwu badiyeno. ³³ Tayiro: «Fanowo, Jerujalembo leniye, Tada Kambədəa mukko wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-aro sərəccagane shara ro tuluwoye tiro cadde mukko kərdiyayero casakke, ³⁴ tayi ye tia rujane tiro lallari təwajagane kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

Lowo Yakuba-a Yahaya-aye

(Mat 20.20-28)

³⁵ Daji tadawa Jabadiye Yakuba-a Yahaya-a na Isayero isane tiro: «Sayinna, awo nju-woriyemadəa andiro saddəmiya, rayiye!» yera. ³⁶ Isaye tayiro: «Awi nayiro njaddəkkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo. ³⁷ Tiro: «Marne, kərmainəm darajaa fandəmiya, kol-sane nammiyo, fal kəmboraməmlan, fal ye wailanəmlan!» yera. ³⁸ Isaye tayiro: «Awo koruwwadəmaa nonuwwi. Ranguwe kənjaram yakkidən yawi wa? Koro ranguwe kasala dikkidəa diwi wa?»‡ cəne tayia kiworənniya, ³⁹ tiro: «Aaa, rangiye!» yera. Isaye tayiro: «Kənjaram yakkidən

‡ **10:38** 10.38 kənjaram-a kasala-a - Bone nja.

yawi ye, kasala dikkidëa diwi ye. ⁴⁰ Amma këmborammilan so, wailanilan so naptadë, wu gëni kambo amargækki, na anidë am tayiro dabbargaadaye,» yeno. ⁴¹ Fuwurawa mewu gapcanadë adëa fangeranniya, Yakuba-a Yahayaro gërgayeyera. ⁴² Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, curo jama kërdiyasoyen am duwon jama tayia maiyaro ngojanasodë talaawanjaa jauro raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kënduwo fëlejagai. ⁴³ Amma dawundon ngai gëni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cëraanamadë wolodindoro waljo! ⁴⁴ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cëraanamadë kareya nayi sammayero waljo! ⁴⁵ Awoa Tada Kambedëma tiro nanwolodi caddoro gëni kadio, nanwolodi cëdo ronju co am ngëwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu laa cunju Bartimawus isangaduwu

(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Isa-a fuwurawanju-a bëla Jerikoyero kadira. Jama kada-a rokko Jerikolan keluwunniya, kambu laa cunju Bartimawus tada Timawusse ci jawallen napkada lowo cëdi mbeji. ⁴⁷ Isa kam Najarattedë kojiro fangenniya, kowo saptu badije: «Isa, Tada Mai Daudaye,§ wua njunosëne!» yeno. ⁴⁸ Am ngëwu tiro jakkade mëdëk napco yera, amma cayea kojënaro kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosëne!» yeno. ⁴⁹ Daji Isa daje: «Tia bowonowo iso!»

---

§ 10:47 10.47 Tada Mai Daudaye - Kaduwu Mai Daudaye, kaala Almasiwu Alaye.

yeno. Kambudəa bowojane: «Bare təma kolləmmi! Cine nia bowonji,» yera. ⁵⁰ Kambudə awonju jaktuye gəpce cije na Isayero kadio. ⁵¹ Isaye tiro: «Awi niro njəddəkkiya, raam?» cəne tia kiworo. Kambudəye: «Sayinna, sim fandəkkiya, raakko!» yeno. ⁵² Daji Isaye tiro: «Lene, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma!» yeno. Sadəman sim cuwande jawallan Isaa ga badiyeno.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

11

Isaye mai gai Jerujalemba ngawo

(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

¹ Jerujalemba karənjane gəre bəlawə Baitfajə-a Baitani-aye na Kau Jaitunnedəro kadiranniya, Isa fuwuranjuye yindi cunode ² tayiro: «Bəla fuwundoyədəro lenowo! Ngawuwiyama, koro kutta wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo! ³ Kam laaye nayiro: “Awiro adəa diwi?” cənia, tiro: “Kəmadə tilan mərədunjua, kərmama kalakci,” wulgənowo!» ⁴ Daji lejane kuttadə lailan ci fadoyen tuwada nayeyera. Kuttadəa fərakcai duwon, ⁵ am laa nadən daadaye tayiro: «Awi diwi? Awiro kuttadəa fərangowi?» yera. ⁶ Jiri Isa tayiro wuljəgənadə gairo jaawu cadəne amdə ye tayia kolyera. ⁷ Daji kuttadəa* na Isayero cawude kalwunja kəladəro ferjagane Isa juwane napkeno. ⁸ Jama kada ye kalwunja kəla jawallan

* **11:7** 11.7 kuttadəa - Noduwuram Isa mai gai rokura bawoa Jerujalemba kəlewən ngayiye.

feryera, laa ye ngəlai karaan kamjanadəa saretkera. ⁹ Am fuwu gərjana so, ngawonnju jaana so kowo sapcane: «Hosanna!† Barga ti cu Kəmandeyen isimadə! ¹⁰ Nodo bawande Mai Daudaye isimadəa bargaajo! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† canı. ¹¹ Adəgaima Isa Jerujalembo ise Fado Alayero kərgawo. Awiso kirunniya, dunia ləmjəna nangaro, tayi mewun yindində-a rokko caluwe bəla Baitaniyero leyera.

Isaye ya tarmuye baskudu
(Mat 21.18-22)

¹² Wajənanjua Isa fuwurawanju-a bəla Baitaniyelan keluwunniya, kəna tia kida. ¹³ Kuruwun ya tarmuye kalunjua kirunniya, waneye tada cuwandi cəne nadəro kadio. Kadinniya, kalu gənia, awima cuwandənni, dalilnjudə sa tarmuye gəni nangaro. ¹⁴ Daji Isaye tarmudəro: «Bare wunduma gadero tadanəm juwunni!» yeno. Koro fuwurawanju adəa fangera.

Isa Fado Alayen
(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Yah 2.13-25)

¹⁵ Daji Isa-a fuwurawanju-a Jerujalembo kadira. Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-aa dudu badiyeno. Tewur wuři canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-aa təmbalje ¹⁶ wundu yayero Fado Alayedəyen karea kodu dapkeyeno. ¹⁷ Daji jamadəa alamje tayiro: «Kitawulan

---

† **11:9** 11.9 Hosanna - Alaa yungoriyo! † **11:10** 11.9-10 Jaw 118.25-26

ruuwada: “Fannidæa fado moduwaye jama dunia sammayelan bowojai,”† amma nayidæ tia jongo gændewuyero kalakkew!»† yeno. ¹⁸ Wurawa rimannaye-a malæmba Attauraye-a adæa fangeranniya, jawal Isaa njejoye madu badiyera. Isaa rijana, dalilnjudæ jama samma alamdunjudæa ajapcana nangaro. ¹⁹ Dunia læmgenniya, Isa-a fuwurawanju-a bærnidæn keluwo.

²⁰ Wajënanjua suwa læp jawaldæyen kojai duwon, ya tarmuyedæa har færdunjuro ngau ngamjæna kero. ²¹ Daji Biturus takce Isaro: «Sayinna, akko rui! Tarmu baskunæmmadæ ngamjæna!» yeno. ²² Isaye tayiro: «Alaa mærsanowo! ²³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kau kuruwu adæro: “Cine bæræmbo fidægæne!” cæne karwunjun shekku baworo awo wuljænadæ wakkajiro mærsajiya, wakkaji. ²⁴ Adæ nangaro nayiro wulnjagakki, awi yaye moduwalan koruwiya, tia fanduwwaro mærsanowo, kaandoji. ²⁵ Moduwaro danuwwa duwon, kam laa karwun tawwaa, tia gawurnowo! Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagai. ²⁶ [Amma tia gawurnuwwia, Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagaiwawo.]»

Kænduwo Isaye ndaran isi?
(*Mat 21.23-27; Luk 20.1-8*)

²⁷ Koro Isa-a fuwurawanju-a waldane Jeru-jalembo kadira. Isa curo Fado Alayen dadaji duwon, wurawa rimannaye-a malæmba Attauraye-

† 11:17 11.17 Ish 56.7 † 11:17 11.17 Iri 7.11

a amwurawa-a nanjuro isane ²⁸ tiro: «Kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo awo ania dioyedəa njo?» cane tia keworo. ²⁹ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wuro jaawudəa sewo. Siwia, wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa nayiro wulnjagakki. ³⁰ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben? Wuro jaawudəa sewo!» yeno. ³¹ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gəle tia kasaduwwidə?” cəne sawori. ³² Amma “kamben” wulliyə wa?» yera. Adəa wuldunjadə, jamədəa rijana, dalilnjudə am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro. ³³ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakkiwawo,» yeno.

12

Misal jərwu agəriduwu kəladowaye (Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Daji Isa misalnin wurawa adinwuyesoro manaduwu badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde garje curodən bəlaa ingi inabbe tulwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jərwudəa jərwuwu laaro agərijiye bəlawuroro sapkada. ² Sa fərdoye kidənniya, nuwanju cuwandoro kəreanju laaa na jərwuwudəyero kinodo. ³ Amma jərwuwudə tia cadane bakcane mukko dea duyera. ⁴ Koro walde karea gade kinodo. Ti yea cadane kəlanju bakcane tia basaryera. ⁵ Koro walde karea gade kinodənniya, tia roro keyeso. Koro kareawa gade

kada kinodo. Laanjaa bakkera, laanjaa keyeso. ⁶ Kamnju falma tiro gapcuwo, tadanju jauro cəraanadə. Darye tiye: «Tadaniro daraja cadi,» cəne tia nanjaro kinodo. ⁷ Amma jərwuwudə kattenjan: «Adəma warasamadə wo! Arowo tia yejiyo, warasadə kaandero walji!» yera. ⁸ Daji tia cadane roro ceyese ngawo jərwudəyen gəpkerə. ⁹ To, kəma jərwuyedə awi cədi? Ise jərwuwu ania roro ceje am gadero jərwunjudəa ci. ¹⁰ Awo kitawulan ruwuwada adəa kəranuwwi wa?

“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənədə wo.

¹¹ Adə kəndo Kəmandeye, andiro jauro ajabba!”»†

¹² Jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə kəlanjaman misaldəa kidoro asujana nangaro. Daji tia koljane sapkadara.

Kambiwu kəla akki njoyen
(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Daji wurawa adinwuyesodə Isaro curo mananjuyen bəlaa lajaa cane Farisawa laa-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro kenodo. ¹⁴ Kadiranniya, tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, wundumaa rinəmbawo yero non-iyena, dalilnjudə gayirnəmbawo, jawal Alaye kalkallo yikkərami nangaro. To, Kaisarro* akki njodə halal ra haram? Yiye ra bare yiyende?» cane tia keworo. ¹⁵ Amma Isa

† **12:11** 12.10-11 Jaw 118.22-23 * **12:14** 12.14 Kaisar - Gomna kura Rombe.

nanmənafəkñjadəa asuje tayiro: «Awiro wua rijamsuwi? Wuro dinariyus† sukkudowo rukke!» cəne ¹⁶ dinariyus tiro kekkudo. Tayiro: «Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Kaisarre,» yera. ¹⁷ Daji Isaye tayiro: «Awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno. Adəgaima tia jauro ajapkerə.

Kambiwu kəla cinowo duniayen
(*Mat 22.23-33; Luk 20.27-40*)

¹⁸ Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidə, na Isayero isane tiro koro cadde: ¹⁹ «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugəna tada bawo bawoje kamu koljia, kamu yanjugəna faccəgənayədəa niyajo yanjugənarə kaduwu majuwo!”† ruwujəna. ²⁰ Akko yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno. ²¹ Yindiyədə ye kamudəa niyaje tada cuwandənnin bawoyeno. Yakkuyədə ye ngai. ²² Adəgaima tayi tulurdə tada cawandənnin bawoyera. Darye kamudə ye bawoyeno. ²³ To, tayi tulurso tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

²⁴ Isaye tayiro: «Dalil nayi fattuwuwwayədə, kitawu bi kənduwo Alaye nonuwwi, mare? ²⁵ Karmolan cijaiya, larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljai.‡ ²⁶ Koro karmon cidudə, Attaura Nawi

---

† **12:15** 12.15 dinariyus - Wuri tilan akki biyajai. † **12:19** 12.19 SK 25.5 ‡ **12:25** 12.25 malaiyawa gai - Sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adəma nangaro samelan kaduwu mada bawo.

Musayen kəranuwwi wa? Kitawulan na kannu dawu kəska cambiyedən Alaye Musaro: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cənna. ²⁷ Ti Ala am nunaye gəni, am roaye, diye! Nayidə tai danuwe fattuwuwwa!» yeno.

Wadawa samman finja kura wo?
(*Mat 22.34-40*)

²⁸ Maləmba Attauraye falnja isəna kambiwunjadəa kərənji duwon, Isa tayiro jaawu ngəla cinaro asuyenniya, tiro: «Wadawa samman finja kura wo?» cəne tia kiworo. ²⁹ Isaye tiro: «Sammaro kura wodə, tima: “Jama Israyilawuye fanowo, Ala Kəmandedə ti tilonju lok. ³⁰ Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raye!”† ³¹ Koro yindiyedə: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”† Wadawa aniro kura wo gade bawo!» yeno. ³² Maləm Attaurayedəye tiro: «Jirenəm, sayinna! Awo wulləmmadə fagat: Aladə ti tilonju. Ti gənia, Ala gade bawo. ³³ Tia karwunəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raame kəmaskinəm yea kəlanəm gairo rawodə, layaso-a sadaaso-a sammaro kura wo!» yeno. ³⁴ Isa maləmdə hangal kəjiaro juwapcəgəna kirunniya, tiro: «Ni-a nodo bargaa Alaye-a kattendo kuruwu gəni!» yeno. Ngawo adəyen wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

Almasiwudə Tada Mai Daudəye
(*Mat 22.41-46; Luk 20.41-44*)

---

† 12:26 12.26 NL 3.6 † 12:30 12.29-30 SK 6.4-5 † 12:31 12.31
Lew 19.18

35 Fado Alayen Isa jamadæa alamdu cædi duwon, tayiro: «Ndayilan malæmba Attaurayedæye Almasiwudæ Tada Mai Daudaye§ canidæ? 36 Mai Dauda kælánjuma Ruhu Alayen manaje: “Kæmandeye Kæmaniro: ‘Namme kæmboramman duwon, kæladowanæmba cidiya sinæmbero yakkækko!’ cænna.”† 37 Mai Dauda kælánjuma tia Kæmalan bowojænadæ, ndayilan gæle Almasiwudæ tadanjuro walji?» yeno. Jama jairo kada karwu kæjiaro tia kærænjai.

*Hal malæmba Attauraye
(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)*

38 Curo alamdunjuyen Isaye: «Malæmba Attaurayero hangal gænanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a 39 dandallan bi masæna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana. 40 Kamu kwa faccægænaasoye kændanja sammaa jawui ye, halnja gæraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gærjai ye. Am aniyæ ajawunja leiran jairo kura!» yeno.

*Sadaa kamu kwa faccægænaaye
(Luk 21.1-4)*

41 Isa karæn sanduwu sadaa fidaaramben napkenniya, jamadæ curo sanduwudæyero wuri fijagai lawarji duwon, arsiyiwu kada isane wuri ngæwu fijagai kiro. 42 Koro kamu ngudi kwa faccægænaa laa ye ise gursu kime* yindi

---

§ 12:35 12.35 Tada Mai Daudaye - Kaduwu Mai Daudaye, kaala Almasiwu Alaye. † 12:36 12.36 Jaw 110.1 * 12:42 12.42 gursu kime - Kunguna yauidiyaye tamannju ganama.

fiyeyeno. ⁴³ Daji Isa fuwurawanjua bowoje: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccægənaa adə sadaa am gadeye sammaa kojənaro fijəgəna. ⁴⁴ Tayi samma arsiyin-jalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon kəndanju sammaa fiyeyeno. Awo ronju řiwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

13

Jawawi Isaye

kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mat 24.1-44; Luk 21.5-38)

¹ Isa Fado Alayen luwo cədi duwon, fuwurawanjuye fal tiro: «Sayinna, akko rui kau ania soro ani-a jaumaro ajabba!» yeno. ² Isaye tiro: «Soro mafəndi mafəndi ania rumma, gəna? Kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye

(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

³ Isa kəla Kau Jaitunnen na Fado Alaye turuidən napcəna duwon, Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a Andarawus-a runjan isane tiro: ⁴ «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo. ⁵ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni! ⁶ Am ngəwu cunilan* isane: “Wuma ti wo!” cane am kadaa cawatki. ⁷ Kəriwu na karənso-a kuruwuso-alan

* **13:6** 13.6 cunilan - Cu Almasiwu Alaye kəlanjaro ngojane tayima ti wo cani.

nukcənaro fanuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni. ⁸ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. Cidi ye na gadegaden loloji, koro kəna ye na naro ngayi. Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

⁹ «Hangal gənanowo! Fuwu majilissero njasade dandalsolan kowonjai, koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyen danuwi, tayiro shedaro walloworo. ¹⁰ Adəgaima sai kawuri kəji Alayedə jama duniaye sammaro wuldiyiya duwon. ¹¹ Nayia njadane shararo njasadiya, bare kəla awo wulluwiyen karwungai diwwi. Awo wulduye Ruhu Alaye sadən nayiro njadidəa mananowo, dalilnjudə nayi gəni, tima manaji nangaro. ¹² Yaana yanjugənaa sərəcciye roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro tuɾu cadde casakke tayia roro ceyesi. ¹³ Cuni nangaro† am samma nayia wanjai, amma kam mərje har sa njerorambero‡ dəganamadə njəkkawo cuwandi.

Bone kura

(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ «Sa duwon awo waada jauru batti masiwa kudoma na tia jussənnilan daada ruwiya,† (Kəradumadə asujo!), daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso

† **13:13** 13.13 cuni nangaro - Isaa kasadduwwa nangaro.

‡ **13:13** 13.13 sa njerorambe - Kənde Tada Kambədə. † **13:14** 13.14 Dan 9.27; 11.31; 12.11

leja! ¹⁵ Kam kēla soronjuyen dēganadē bare jəpce kare ngoduro curo sorodəyero ngaanni!
¹⁶ Koro kam kulolan dēganadē ye bare kalwunju ngoduro waldənni! ¹⁷ Yim anin kamu curoa so, nganji cəmbia sodə, kuttunja! ¹⁸ Bare awo adə nangəřilan§ wakkajənni Alaa korowo!
¹⁹ Dalilnjudə yim anin bone jauro kuttu mbeji, bone duwon sa Ala dunia alakcənayen tai kuro kudero ngaltema jirinja tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiawo nangaro. ²⁰ Koro ca Kəmande bone adəye kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiawo. Amma am kərejənadə nangaro kawudəa fulujəna. ²¹ Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cənia, bare tia yasarawwi!
²² Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama so, awo ajabba ajabba so cadəne, yoyenoa, har am kərejənadəmaa jambajane cawatki. ²³ Nayidə, hangal gənanowo! Kawu wakkajidəro, awo sammaa nayiro wulnjagakkəna.

Kənde Tada Kambedəye
(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ «Amma ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo,
²⁵ sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameye ye jauro lolojai. ²⁶ Daji Tada Kambedə jauro kənduwoa-a darajaa-a curo fofouyen isi carui.† ²⁷ Adəgaima malaiyawanjua

---

§ **13:18** 13.18 nangəři - Curo lardu yaudiyayen sanju jauro samsu ye, kuttu ye. † **13:26** 13.26 Dan 7.13-14

cunode talgəmo duniaye dewu samman ci dajiram duniayen tai ci dajiram sameyero yade amnju kərejənadəa capcai.

Misal ya tarmuye

(Mat 24.32-35; Luk 21.29-33)

²⁸ «Ya tarmuyen misal adəa asunowo! Sa fəktu badije kalu řijiya, nangəri karənjənaro nonuwwa. ²⁹ Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karənjənaro* nonowo! ³⁰ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon. ³¹ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!

(Mat 24.36-44; Luk 21.34-38)

³² «Amma yim bi sa duwon awo ani wakka-jaidəa wunduma nojənni. Bawadəro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadə ye nojənni. ³³ Hangal gənanowo, faadaro dəgaiwo, sanju nonuwwi nangaro. ³⁴ Alamanju kam bəlawuro cədi gai. Kənduwo fannjuro kistuwuyedəa wolodiyanjuro koljiye wundunja yayero kidanju ce cinna guredumaro faadaro dəga cəne sapkadano. ³⁵ Adə nangaro faadaro dəgaiwo, dalilnjudə sa kəma fadoye isidəa nonuwwi nangaro, kajiri, bi bune, bi fajar, bi suwa, ³⁶ bare yekkinndo bawo kənəm diwi nayia nanjaganni! ³⁷ Awo nayiro wulnjagakkenadəa wundusoro wulgəkki, faadaro dəgaiwo!» yeno Isaye.

---

* **13:29** 13.29 ti cinnalan - Tada Kambədəye kəndenju del karənjəna.

KARMO-A CIDU-A ISAYE

14

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Sala Laya Njækkayirambe-a sala Burodi Yis Bawoaye-aro kawu yindi gapco. Koro wurawa rimannaye-a malamba Attauraye-a jawal Isaa nangalan tame roro njejoye majai. ² Tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangenni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittëranjuro dabbarduwu

(Mat 26.6-13; Yah 12.1-8)

³ Isa bæla Baitaniyelan fado Siman dërimayen* masëna cëdi duwon, kamu laa sëndal curonjun kawudi mëndemi ye, jauru tamanna ye, cunju nardi ngoje ise sëndaldëa dauyen namje kawudidëa këla Isayero fiyeyeno. ⁴ Am laa awo adëa kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidëa basarjidë? ⁵ Ca kawudi adëa dinariyus† yer yakku kojënaro calade wuridëa talaawaro cadëna!» cane tiro sariwu gënaduwu badiyera. ⁶ Amma Isaye tayiro: «Tia kollowo! Awiro tia suwolluwi? Wuro jauru ser sëddëna. ⁷ Talaawasodë sawisoro curondon mbeji, koro sawi yaye, raawwaa, ranguwe tayia banagëwi, amma wudë sawisoro gëni curondon dëgakki. ⁸ Kamu adë awo rakcënadëa cëdo. Kawudi adëa tiyiniro fijiye sittëraniro wua dabbarseyeno.

* **14:3** 14.3 Siman dërima - Ti calan dërima duwon ngajënadë.

† **14:5** 14.5 dinariyus - Dinariyus faldë alwasi kida kawu falle.

⁹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kəji Alayedəa wuljai nguson, kamu adəa takturo awo səddənədə yea wuljai,» yeno.

*Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma
(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)*

¹⁰ Daji Yahusa Iskariyot mewun yindindəye falnja Isaa mukko wurawa řimannayero sərəttuwuro nanjaro leyeno. ¹¹ Adəa fangeranniya, karwunja kəjije tiro wuri cadi cane wadu ngoyera. Yahusadə dama Isaa tayiro sərəttuwuye mada badiyeno.

*Masəna sala Laya Njəkkayirambe
(Mat 26.17-25; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)*

¹² Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngəlaro Laya Njəkkayirambedəa‡ duwajaidə kidənniya, fuwurawanjuyeye tiro: «Ndaran leniye masəna layayedəa niro dabbarnjəgəiye bumi?» cane tia keworo. ¹³ Daji Isa fuwurawanjuyeye yindi cunode tayiro: «Bərnidəro ngawowo, kam laa bule ingia ngojəna-a kəla kəlluwi. Tia gaiwo, ¹⁴ fado duwon ngaanaye kəmadəro wulgənowo: “Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masəna layayedəa cadidə ndaran?” ¹⁵ Nayiro soro sameye ngim kura curon karea dabbargada fəlenjagai. Nadən masənədəa andiro dabbarsaganowo!» yeno. ¹⁶ Daji fuwurawadə lejane bərnidəro ngasaye

---

‡ **14:12** 14.12 ngəlaro Laya Njəkkayirambe - Ngəlaro duwon bunju wowom karmoyero kadumadə.

jiri Isa tayiro wuljægənadə gai awiso kewando. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

¹⁷ Kəngal kikkurənniya, Isa mewun yindində-a rokko kadira. ¹⁸ Napcana masəna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko kəladowayero sərənsiyi, rokkomaro masəna diye,» yeno. ¹⁹ Karwunja jairo kuttaje fal fallen wundu yaye: «Wuma wa?» cəne tia koro badiyeno. ²⁰ Isaye tayiro: «Curo mewun yindindəyen kərga, kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadə. ²¹ Tada Kambədə saptidəma,§ jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai, amma kam duwon Tada Kambədəa kəladowanjuro sərəcciyidə, kuttunju! Kam adə tambənnima tiro ngalwo!» yeno.

Masəna Kəmaye

(Mat 26.26-30; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-25)

²² Masəna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce tayiro ce: «Ngonowo, adə tiyini,» yeno. ²³ Koro kənjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce tilan tayi samma kesano. ²⁴ Isaye tayiro: «Adəma buni aman ndəptaye* duwon am kada nangaro fidənadə wo.† ²⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe† yakkiwawo, har yim nodo bargaa Alayen bərinno yakkiro,» yeno.

---

§ **14:21** 14.21 Tada Kambədə sapti - Isa nui. * **14:24** 14.24 buni aman ndəptaye - Bu Isaye aman katte Ala-a adamgəna-aye tabbacciyidə. † **14:24** 14.24 NL 24.8; Iri 31.31-34 † **14:25** 14.25 ingi inabbe - Diben.

²⁶ Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyera.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(Mat 26.31-35; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38)

²⁷ Isaye fuwurawanjuro: «Nayi samma ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiyadə tatardai.”† ²⁸ Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyro lekki,» yeno. ²⁹ Biturusse tiro: «Tayi samma ngaworo waldai yaye, wudə ngaworo waldəkkiwawo!» yeno. ³⁰ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno. ³¹ Amma Biturusse kowo dunoaro sapce tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, təmmaro nia angərnjəkkiwawo!» yeno. Tayi samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

³² Na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Na adən nammowo duwon, moduwa dikke,» yeno. ³³ Daji Isa Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauro bannadu badiyeno. ³⁴ Tayiro: «Karwuni jauro kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro dəgaiwo!» yeno. ³⁵ Gana laa kuruwuje cidiro təmdiye, yojia, sa boneyedə tia cədanniro moduwa dio badiyeno. ³⁶ Tiye: «Bawani, awiso niro yoji. Kənjaram

---

† **14:27** 14.27 Jak 13.7

adæa‡ wulan ngone! Adæ yaye awo wu raakkæna gæni, awo ni raammadæma!» yeno. ³⁷ Na fuwurawanjuyero walladanniya, kænəm cadi nayeyeno. Biturusso: «Siman, kænəm wa dimi? Assha! Sa fallo rangæme faadaro dægambawo wa? ³⁸ Bare jaraptuwwiro faadaro dægaiwo, moduwa dewo! Ruhudæ cæraana, amma tiyidæ duno kæskea!» yeno. § ³⁹ Koro walde leje mana cayedælan moduwa kido. ⁴⁰ Nanjaro walladanniya, caye gai kænəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujæna nangaro. Awo tiro wulduwuyema nojanni. ⁴¹ Yakkuyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kænəmbo bowadando tusuwi wa? Ceræna! Sadæ cædæna, Tada Kambedæa mukko biwumasoyero særæccaana. ⁴² Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua særænsiyimadæ del karænjæna!» yeno.

Isaa ta

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11)

⁴³ Sadæman Isa mana cædi ngai duwon, Yahusa mewun yindindæye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa rimannæye-a malæmba Attaurayæ-a amwurawa jamayæ-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira. ⁴⁴ Caman ti særættuwumanjudæ tayiro bælaanan isanojiye: «Kam tiro lewa darajayæ yiddækkidæ, tima! Tia taiwo, færestiwaworo yadowo!» cænna. ⁴⁵ Daji Yahusa kadinniyama, na Isayero ise: «Sayinna!» cæne tiro lewa darajayæ kiddo. ⁴⁶ Daji Isaa

---

‡ 14:36 14.36 kænjaram - Kænjaram bone njaye. § 14:38 14.38 ruhudæ - Ro kambe.

mukkon dap keda. ⁴⁷ Am nanjun dajanadäye falnja kashagar ficce wolodi řiman kurayea bakce sämonju tən kamgeno. ⁴⁸ Isaye tayiro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro wa isuwidə? ⁴⁹ Yim nguson nandon Fado Alayen dəgaiye jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi. Amma awo kitawulan ruwuwadadə wakkajo!» yeno. ⁵⁰ Daji fuwurawanju samma tia koljane keyaso.

⁵¹ Jairo laa mayafi gənia, awima tiyinjun bawo Isaa jəgana mbeji. Amdə tia kedanniya, ⁵² mayafidəa koljiye de sul kiyaso.

*Isa fuwu majilis kura adinwuyen
(Mat 26.57-68; Luk 22.66-71; Yah 18.12-24)*

⁵³ Daji Isaa ngojane na řiman kurayero kesado. Nadən wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a samma ye capkadara. ⁵⁴ Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado řiman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, kannu gəttoro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

⁵⁵ Wurawa řimannaye-a majiliswu samma-a sheda Isaa roro njejoro mayera yaye, cawandənni. ⁵⁶ Am kada kəlanjun sheda bowuye cadəna, amma cinja tilojənni. ⁵⁷ Daji am laa cijane sheda bowuye cade: ⁵⁸ «Tiye: “Wudə Fado Alaye mukko kamben tədandəna adəa wurnəkke curo kawu yakkuyen mukko kamben gəni gade tandəkki,” ngai cəne fangeiye,» yera. ⁵⁹ Amma kəla adəyeman cinja tilojənni.

⁶⁰ Daji řiman kuradə cije dawunjan daje Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am

ani kəlanəmnin shedajaidə?» cəne tia kiworo. ⁶¹ Amma Isa cinju kaje jaawu cinni. Koro řiman kuradə walde tiro: «Nima wa Almasiwu Tada Ti Bargaayedə wo?» cəne tia kiworo. ⁶² Isaye: «Wuma! Koro Tada Kambedə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cədi ye ruwi,»† yeno. ⁶³ Daji řiman kuradə kalwunju karje:* «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye? ⁶⁴ Alaa gaskadunjudəa fanuwwa. Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tayi samma tiro shara kamjagane ronju tuluwoma jusso yera. ⁶⁵ Daji laanja tiro lallari təwatəwajagane simnju jakcane tia babaktu badiyera. Tiro: «Nawinawi de!» cani. Adəgaima gureduwudə ye tia cadane mařin babakkera.

Biturusse Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Luk 22.54-65; Yah 18.25-27)

⁶⁶ Biturus balballa fadoyedən cidiyan duwon, kir řiman kuraye laa nadəro kadio. ⁶⁷ Biturus kannu jəgətti kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Ni ye Isa kam Najaratte-a rokko kərgaw!» yeno. ⁶⁸ Amma Biturus angərje: «Awo wulləmidəmaa nokkəni, asukkəni!» yeno. Daji cinna ngaworambo culuwe gudowom kokkore kekko. ⁶⁹ Kirdə walde tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye falnja!» yeno. ⁷⁰ Koro Biturus walde angəryeno. Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadəye Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, ni kam lardu Galileye nangaro!»

---

† **14:62** 14.62 Jaw 110.1; Dan 7.13-14 * **14:63** 14.63 kalwunju karje - Karwukuttanjuro kalwu daunjuyedəmaa karyeno.

yera. ⁷¹ Amma Biturus kəlanju baskuje kansijuwe: «Kam kəlanjun mananuwi adəa nokkəni!» yeno. ⁷² Sadəman gudowom yindihero kokkore kekko. Daji Biturus awo Isa tiro wuljəgənadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cənna. Takkenniya, tai daje so gonyeno.

15

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38)

¹ Dunia wayenniyama, wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a majilisuwamma-a ci tiloaro sawari kedo. Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko. ² Bilatusse Isaro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno. ³ Wurawa řimannayedə awo kadan Isaa burwuyera. ⁴ Daji Bilatus walde tiro: «Kalakkəmbawo wa? Awo kadan burwunjanadəa fanəmmi wa?» cəne tia kiworo. ⁵ Amma Isa kua yaye tiro kalacəgənni, har Bilatus ajapkeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Yah 18.39-19.16a)

⁶ Caman kərwu nguson sala adəlan gomnadə kosoma fal jama caworənadəa tayiro salamjiyi. ⁷ Sa adən kam laa amanju-a tuřu cade kam ceyese kosolan rojana mbeji, cunju Barabbas. ⁸ Daji jama na gomnayedəro isane awo caman tayiro caddidəa njəddoro tia koro badiyera. ⁹ Bilatusse tayiro: «Mai Yaudiyayedəa wa

nayiro salamnjagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo. ¹⁰ Awoa nandərinja nangaro wurawa rimannayedə Isaa mukkonjuro sərətkeyeraro nojəna. ¹¹ Amma wurawa rimannayedə jamadəa casakke cuju Isayero Barabbassa tayiro salamjuwo yera. ¹² Bilatusse walde tayiro: «Awi gəle kam tia Mai Yaudiyayelan bowonuwwadəro yiddəkki?» cəne tayia kiworo. ¹³ Kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera. ¹⁴ Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cədo?» yen-niya, caye baworo kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera. ¹⁵ Daji Bilatus awo ronjaye cədiya cəraana nangaro, tayiro Barabbassa salameyeno. Amma cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojiyaye Isaa basardu
(Mat 27.27-31)

¹⁶ Daji sojiyadə Isaa curo balballa gomnariyero caade kəwunja sojiyaye sammaa bowojane capkera. ¹⁷ Kalwu kime* tiro lujagane ariawu kariyiye† kəlejane kəlanjuro gənayeyera. ¹⁸ Daji tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaye!» wulduwu badiyera. ¹⁹ Kalan kəlanju babakcane lallari tiro təwajagane fuwunjun tungurumjane tiro daraja kedo. ²⁰ Tiro rudu gənajagane kerənniya, kalwu kimədəa rinjane kajəmunju cayedəa lujagane tia kəskaro jaduwo kesado.

---

* **15:17** 15.17 kalwu kime - Kalwu maila. † **15:17** 15.17 ariawu kariyiye - Jawa kərmaiye.

Isaa kəskaro jaduwwu
(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)

²¹ Kam laa bəla Kuraneye mbeji, cunju Siman, tidə Aleksanda-a Rufus-aye bawanja. Karaan cijəna kodu cədi duwon, sojiyadə dunodunon tia casakke kəska Isayedəa ngoje leyerə. ²² Isaa na tiro Golgota canidəro kesado, Golgotaye maananjudə Na Buwo Kəlaye. ²³ Isaro diben curonjun awo laa mir canif diyadaa caro kedo, amma kənjaro wayeno. ²⁴ Daji tia kəskaro jajagane kajəmunju ngojane wundunja yaye nuwanju cuwandro walawala cade kattenjan dagaryera. ²⁵ Sa Isaa jajaanadə, sa ləgar suwaye. ²⁶ Allo ayaunju kəlan ruwuwadadə: MAI YAUDIYAYE. ²⁷ Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan. ²⁸ [Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye: «Amso tia biwumaro ngoyera,»† cənna.] ²⁹ Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalacane tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə, ³⁰ nda kəskadən jəmme kəlanəm moye!» cani. ³¹ Wurawa řimannaye ye maləmba Attauraye-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro: «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju cəmoyiwawo! ³² Almasiwu Mai Israyilawuyedə kəskadən kərma jəpco, ruiyo tia kasaddiyo!» cani. Gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

‡ **15:23** 15.23 awo laa mir cani - Karwun tiyi jau nəmdaye.

† **15:28** 15.28 Ish 53.12

*Karmo Isaye**(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37)*

³³ Kausu kēla dawu duwon, dunia nga tēmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado.

³⁴ Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsem?» ³⁵ Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Fanowo, Nawu Iliyaa bowoji!» yera. ³⁶ Daji falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiye Isaro sayeyeno. Tiye: «Nda kollowo, Nawu Iliya ise tia kəskadən cəsayia, ruiyo!» yeno. ³⁷ Daji Isa kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

³⁸ Sa adən juwa curo Fado Alayen dəganadə§ samen tamiya kēla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan. ³⁹ Kajalla sojiyaye fuwu Isayen daadadə jiri Isa bawojənadəa kirunniya, tiye: «Jiremaro kam adə Tada Alayedəma!» yeno.

⁴⁰ Kamuwa laa ye kuruwunin awo ania lawar-jai mbeji. Curonjan Meram Magdala-a Meram Yakuba Gana-a Josi-aye yanja-a Salomi-a. ⁴¹ Sa Isa cidi Galileyedən tia jaane banajagai. Koro kamuwa gade kada Isaa jaane Jerujalemba isana ye nadən mbeji.

*Sittəra Isaye**(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42)*

---

§ 15:38 15.38 juwa curo Fado Alayen dəganadə - Juwa adə na Ala-a tadoye gəraji. Maana kardunjuyedə barga karmo Almasiwuyen jawal Ala-a tadoye kaada.

⁴² Yim adə yim dabbarduye.* Wajiya yim tustuye nangaro, dunia kajiriyenniya, ⁴³ Isuwu kam Arimatiyaye, ti curo majiliswudəyen jauro kam kura ye, nodo bargaa Alayedəye kəndenju gureji ye, na Gomna Bilatussero ridu bawoaro leje kamin Isayedəa tiro cadoro kiworo. ⁴⁴ Bilatus Isa nagatto bawojənədəa ajapce kajalla sojiyayedəa bowoje Isa tussəna wa bawojənədəro kiworo. ⁴⁵ Kajalladəyen Isa bawojənaro asuyenniya, kaminnjudəa Isuwuro kaino. ⁴⁶ Daji Isuwu leje lowowon batta linne ciwe kamindəa kəskadəlan cəsaye battadən kəkərje kauri curo kauyen lajana laaro cakke sənaje ci kauridəyero kau kura təmbalyeyeno. ⁴⁷ Meram Magdala-a Meram Josiye yanju-a ye lawarjane na Isaa sənajanədəa kero.

16

Karmolan cidu Isaye

(Mat 28.1-10; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10)

¹ Yim tustuye koyenniya, Meram Magdala-a Meram ya Yakubaye-a Salomi-a lejane kawudi kamin Isayedəro fidaaro kesiwo. ² Mawuye yim burwoyea* suwa ləp kəngal kiluwunniya, kauridəro leyerə. ³ Kattenjan: «Wundu gəle ci kauridəyen kau kuradəa andiro təmbalji?» cani. ⁴ Amma kəla sapkeranniya, akko kau mafəndidə təballada kero. ⁵ Kauridəro kasargaanniya, jairo laa kalwu bulla kəmboramnin napkada

---

* **15:42** 15.42 yim dabbarduye - Jəmma, yim tustuye səbdu.

* **16:2** 16.2 mawuye yim burwoyea - Ladu.

kero. Tia kerunniya, karwunja tai daje kamgadano. ⁶ Jairodəye tayiro: «Bare karwundo kamdənni! Isa kam Najaratte ti kam kəskaro jajaanadəa manuwi. Ti na adən bawo, cijəna! Akko na tia sənajanadəa ruiwo! ⁷ Amma lenowo fuwurawanju-a Biturus-aro: “Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji. Nayiro wulnjaanadə gai, nadən tia ruwi,” wulgənowo,» yeno. ⁸ Daji karwunja kamdəna kar kar lolojaiaro kauridən caluwe cagase leyerə. Jauro rijana nangaro, wundumaro awima wuljaganni.

Isaye fəleduwunju-a samero ledunju-a
(*Mat 28.16-20; Luk 24.36-53; Yah 20.11-23*)

⁹ [Mawuye yim burwoyeya suwa ləp kar-molan ciyenniya, Isa burwon Meram Magdala kamu tilan sedan tulur dujənədəro fəleyaada. ¹⁰ Meram ye leje am calan Isa-a rokko dasaanadə karwukuttaro cesiridəa najiye tayiro wulyeyeno. ¹¹ Amma Isa roaro waljəna ye, Meram tia curuna yero fangeranniya, njasarairo wayera.

¹² Ngawo adəyen jiri gaden Isa amnja yindi karaaro ledu cadidəro fəleyaada. ¹³ Tayi yin-didə ye waldane amnja gapcanadəro wulyeyera, amma tayi yea njasarairo wayera.

¹⁴ Koro fuwurawanju mewun tilondə masəna cadi duwon, Isa tayi yero fəlediye kəla njasarainambunja-a kəlakibbunja-ayelan tayiro kikkado, dalilnjudə am ngawo cijənayen tia carunadəa njasarairo wayera. ¹⁵ Daji Isaye tayiro: «Dunia ngaro lenowo, kawuři kəji Alayedəa adamgəna sammaro wulgənowo! ¹⁶ Kam kasacce tiro kasala caddənamadə

njækkawo cuwandi, amma kam kasatturo wajenamadə wowom Alaye tia cə dai. ¹⁷ Am kasaccanamadə akko alama rakcane cadidə: Cunilan sedanna dujai, təlamba gade bərin manajai, ¹⁸ kadi mukkon ngojai. Sum casaia, tayia lorujiwawo. Mukkonja am dondiro gənajagaiya, nanlewa cawandi,» yeno.

¹⁹ Kəma Isa mana adəa tayiro cəddənaye ngawon, tia samero casade kəmboram Alayen napkeno. ²⁰ Tayi ye lejane ndara yayero kawuri kəji Alayedəa wuljagai adəgai duwon, Kəmadə tayia banajiye alama kadan manadəa jirero tabbacciyi kərga.]

Manga Kanuri Translation
Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kanuri, Manga)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

c9559a71-f08b-5c68-a545-05813d16a08e